

Рейтинговий звіт ODSA 006-001

про визначення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	боргове зобов'язання Одеської міської ради
Тип кредитного рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Тип боргового зобов'язання:	відсоткові облігації
Обсяг випуску:	400 000 000,00 грн.
Відсоткова ставка:	не вище 18,25% річних
Термін обігу:	після реєстрації ДКЦПФР звіту про результати розміщення облігацій та видачі свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій та не більше 5 років
Рейтингова дія:	визначення
Дата визначення:	23.07.2010 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA-
Прогноз кредитного рейтингу:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг боргового зобов'язання ґрунтується на результатах аналізу протягом 2005-2009 рр. економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності, та перспективних планів на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо наявної системи управління, а також політичної ситуації у регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій виконавчим комітетом Одеської міської ради, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	23.07.2010
Рівень кредитного рейтингу	uaA-
Прогноз	стабільний
Рейтингова дія	визначення

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності означає чутливість до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «-» або «+» означають проміжні категорії рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання Одеської міської ради підтримується:

- помірним рівнем бюджетної забезпеченості міста: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця складає у 2009 році 1 240,4 грн. (1 341,9 грн. у 2008 році);
- перевищенням окремими показниками економічного розвитку міста відповідних середніх показників по країні у розрахунку на одного мешканця: обсягу інвестицій у основний капітал у 1,7 рази, обсягу зовнішньоторговельного товарообороту у 1,8 рази, обсягу уведеного в експлуатацію житла у 2,9 рази;
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків.

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання Одеської міської ради обмежується:

- скороченням обсягу доходної частини бюджету міста та низьким рівнем виконання плану за доходами бюджету у 2010 році внаслідок кризових явищ в економіці України;
- високим рівнем консолідованого боргу за низької ліквідності бюджету та залежності від залучення позичок з єдиного казначейського рахунку;
- нижчим за середній по країні рівнем середньомісячної заробітної плати у місті у 2009 році за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів становить більше 65%);
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної інфраструктури міста і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення за одночасного високого рівня заборгованості населення за житлово-комунальні послуги.

Зміст

РЕЗЮМЕ	5
1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МІСТО ТА ЙОГО АДМІНІСТРАТИВНИЙ УСТРІЙ	14
1.1. ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ТА ІСТОРИЧНА ДОВІДКА	14
1.2. Здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади в місті	16
2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МІСТА У 2005-2009 РОЦІ	20
2.1. НАСЕЛЕННЯ, ТРУДОВІ РЕСУРСИ ТА РИНОК ПРАЦІ	20
2.2. ВИРОБНИЧА СФЕРА.....	24
2.2.1. Промисловість.....	24
2.2.2. Транспорт	29
2.3. ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ТА БУДІВЕЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	31
2.4. НЕВИРОБНИЧА СФЕРА	35
2.4.1. Житлове та комунальне господарство міста	35
3. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ МІСТА	38
3.1. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ.....	38
3.2. НЕРУХОМЕ МАЙНО, ЩО ПЕРЕБУВАЄ В КОМУНАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ.....	40
4. БЮДЖЕТ МІСТА	44
4.1. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ.....	44
4.1.1. Бюджетні взаємовідносини між державою та місцевими органами управління.....	45
4.1.2. Бюджетний процес	46
4.1.3. Контроль та виконання бюджету.....	49
4.1.4. Введення в бюджет м. Одеси.....	50
4.2. АГРЕГОВАНИЙ БЮДЖЕТ МІСТА ОДЕСИ ПРОТЯГОМ 2006–2009 РР.....	54
4.3. Виконання доходної частини бюджету м. Одеси впродовж 2006-2009 рр.	58
4.4. Виконання видаткової частини бюджету м. Одеси за результатами 2006-2009 рр.....	66
5. БЮДЖЕТ МІСТА НА 2010 РІК	71
6. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ МІСТА	75
ВИСНОВОК	81
ДОДАТКИ	82
Додаток до рейтингового звіту № 1	83
Додаток до рейтингового звіту № 2	84

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зміни, які відбувалися впродовж 2005-2009 рр в соціально-економічній та фінансовій сферах міста Одеси та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Одеської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Одеси представлено нижче

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Одеси у 2005-2009 рр.¹

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	Темп зростання/відхилення у 2009 році до 2008 року
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	1 000,3	1 000,5	1 005,7	1 008,6	1 010,3	на 1,7 тис. осіб більше
Середньооблікова чисельність працівників, тис. осіб	262,8	273,1	282,9	291,6	274,5	94,1
Середньомісячна заробітна плата, грн.	860,6	1 072,1	1 354,4	1 757,0	1 896,0	107,9
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	7,0	7,8	10,4	21,7	35,2	162,2
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	6 162,0	4 993,5	7 024,0	15 617,7	14 513,5	92,9
Темпи зростання обсягів промислового виробництва у порівняних цінах, %	-13,3	н/д	104,4	179,5	н/д	н/д
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	3 145,4	3 784,2	5 465,7	6 974,5	5 767,2	74,5
Прямі іноземні інвестиції, млн. дол. США (станом на кінець звітного періоду)	369,8	435,4	501,3	516,8	554,8	107,4
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	2 162,0	1 886,8	2 182,7	5 618,2	3 456,4	61,5
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	253,3	449,6	472,2	490,0	405,5	82,8
Обсяг роздрібного товарообігу, млн. грн.	3 952,5	5 690,7	7 810,9	10 938,5	н/д	н/д

Джерело: дані Одеської міської ради

¹ Тут і далі: деякі кількісні дані, які аналізуються в звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Населення міста, трудові ресурси та ринок праці

За рахунок позитивного міграційного приросту, чисельність наявного населення міста Одеси протягом аналізованого періоду збільшувалась і станом на 01.01.2010 року склала 1 010,3 тис. осіб.

Протягом 2005-2007 рр. та I половини 2008 року на ринку праці м. Одеси домінували позитивні тенденції, що проявлялися у зростанні заробітної плати та збільшенні чисельності зайнятих. Ця ситуація змінилась у II половині 2008 року та загострилась у 2009 році. У зазначений період, у місті відбулося скорочення чисельності зайнятих, суттєве уповільнення темпу зростання заробітної плати та збільшення заборгованості з її виплати. Значного поширення у Одесі у 2008-2009 рр. набуло також застосування адміністраціями підприємств і організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочень робочого часу. Водночас слід зазначити, що більшість соціальних індикаторів міста залишається на прийнятному рівні, порівняно із середніми показниками по країні в цілому.

Слід також наголосити на помірному рівні диверсифікації податкових надходжень до бюджету міста, про що свідчить відсутність галузевої концентрації у структурі фонду оплати праці у місті.

Промисловий комплекс міста

Починаючи з 2008 року у м. Одесі відбулося суттєве зростання обсягів реалізації промислової продукції, що пов'язано з відновленням діяльності ВАТ «Лукойл-Одеський нафтопереробний завод». Водночас, у розрахунку на одного мешканця обсяги реалізації промислової продукції у м. Одесі протягом аналізованого періоду поступалися відповідним середнім значенням по країні в цілому, зокрема у 2009 році на 0,7%.

У 2009 році середовище функціонування промислових підприємств суттєво погіршилось, що відбилось на обсягах реалізації промислової продукції та на фінансових результатах діяльності підприємств. В цих умовах окремі підприємства міста зменшили обсяги відрахувань податків та зборів до бюджету м. Одеси. При цьому у місті протягом аналізованого періоду зберігається високий рівень галузевої диверсифікації податкових надходжень, а також відсутність залежності від надходжень одного платника податків.

Підприємства і організації міста Одеси активно включені у міжнародні економічні відносини шляхом здійснення зовнішньоторговельних операцій. Незважаючи на скорочення обсягів зовнішньоторговельного обороту товарами та послугами у 2009 році, у розрахунку на одного мешканця вказані показники значно переважають середні значення по країні.

Транспорт

Географічне положення міста Одеси сприяло створенню потужного транспортного комплексу міста та розвитку транспортної інфраструктури. Транспортні підприємства є одними з найбільших роботодавців регіону, а також формують значну частину податкових та неподаткових надходжень до міського бюджету. Провідним підприємством транспортного комплексу є ДП «Одеський морський торговельний порт».

Незважаючи на погіршення умов ведення господарської діяльності ДП «ОМТП» у 2009 році, підприємство залишається одним з найбільших платників податків до місцевого бюджету – забезпечило 2,45% сукупного обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб (на 0,44 в.п. більше, ніж у 2008 році).

Вирішення проблем, пов'язаних з ремонтом та заміною об'єктів рухомого складу електротранспорту, який у м. Одесі характеризується високим рівнем зносу, вимагає значних бюджетних витрат. Слід зазначити, що обсяги асигнувань на фінансування галузі «Транспорт», які щорічно виділяються з бюджету м. Одеси є недостатніми для забезпечення існуючих проблем.

У 1999 році у м. Одесі було створено комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт Одеса» яке є правонаступником державної авіакомпанії Одеські авіалінії у частині володіння територією аеродрому, а також будівлями та спорудами. Аеропорт розташований у південно-західній частині міста та займає площу 570,3 га. Аеропорт відноситься до групи великих аеропортів України і зв'язаний повітряними лініями з багатьма містами України, СНД, а також країнами Західної Європи, Азії та Африки.

Інвестиційна активність та будівельна діяльність

Незважаючи на скорочення інвестиційної активності, яке відбулося у м. Одесі у II половині 2008 року та у 2009 році, основні показники інвестиційно-будівельної діяльності у місті залишаються на високому рівні. Зокрема за підсумками 2009 року, обсяг інвестицій у основний капітал у розрахунку на одного мешканця був у 1,7 рази більшим, ніж у середньому по країні, обсяг уведеного до експлуатації житла – у 2,9 рази.²

Негативні тенденції на ринку нерухомості негативно впливають на динаміку надходжень до загального та спеціального фондів бюджету міста, що, у свою чергу, призводить до зменшення рівня бюджетної забезпеченості Одеси.

Незважаючи на вигідне географічне розташування міста та наявність інвестиційно-привабливих виробничих та комерційних потужностей, обсяги іноземного капіталу, залученого до господарського комплексу Одеси, є порівняно невисокими – станом

² У розрахунку на 1 000 осіб наявного населення

на 01.01.2010 року обсяг залучених інвестицій прямих іноземних інвестицій склав 63% середнього показника по країні у розрахунку на одного мешканця.

Житлово-комунальне господарство міста

Протягом аналізованого періоду, у м. Одесі залишаються актуальними проблеми високого рівня зношеності основних засобів, у тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, та необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення. Крім того, існує необхідність поліпшення фінансового стану підприємств, які забезпечують життєдіяльність міста шляхом впровадження економічно-обґрунтованих тарифів на житлові та комунальні послуги.

Протягом звітної періоду у Одесі зберігається тенденція до накопичення заборгованості населення за житлово-комунальні послуги, обсяг якої станом на 01.01.2010 року склав 314,3 млн. грн. (у тому числі обсяг простроченої заборгованості склав 190,6 млн. грн.), що у розрахунку на одного мешканця є високим.

Комунальна власність міста

Одеська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, у тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватися як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку.

Незважаючи на те, що протягом аналізованого періоду Одеська міська рада проводила активну політику у частині відчуження та реалізації земельних ділянок несільськогосподарського призначення та об'єктів комунальної власності, протягом останніх двох років у місті зберігається тенденція до скорочення обсягів надходження до бюджету розвитку від операцій з капіталом. Головним чином, це пов'язано зі скороченням платоспроможного попиту на земельні ділянки та комунальне майно, на що вплинули наслідки фінансово-економічної кризи. Слід зазначити, що збереження тенденції до скорочення обсягів доходів від операцій з капіталом може суттєво ускладнити процес акумулювання коштів, необхідних для погашення 30.12.2010 року частини кредиту (транш В обсягом 10,0 млн. швейцарських франків), залученого шляхом укладення строкового кредитного договору з іноземною фінансовою установою BNP PARIBAS FINANCE PLC (Великобританія).

Земельні та майнові активи територіальної громади міста протягом 2005-2009 рр. виступають важливим джерелом наповнення доходної частини загального фонду бюджету міста. Зокрема у 2009 році сукупна питома вага надходжень плати за оренду комунального майна та орендної плати за землю складала у доходній частині загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складала 10% (у 2008 році – 8,8%).

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Одеси, його представлено у форматі бюджетного балансу

Бюджет міста Одеси у форматі бюджетного балансу у 2006-2009 рр., тис. грн.

Показник	2007			2008			2009		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	2007 Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	2008 Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	2009 Разом
Операційні надходження всього	1 525 018,9	114 226,6	1 639 245,5	1 685 209,3	186 180,1	1 871 389,4	1 622 966,5	257 797,5	1 880 764,0
Операційні видатки всього	1 310 164,7	67 686,7	1 377 851,4	1 601 888,5	143 430,6	1 745 319,1	1 640 523,7	200 849,0	1 841 372,7
Операційний баланс	214 854,2	46 539,9	261 394,1	83 320,9	42 749,5	126 070,4	-17 557,2	56 948,5	39 391,3
Фінансовий дохід	7 386,7	0,0	7 386,7	15 538,4	0,2	15 538,6	5 153,4	4,6	5 158,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	16 280,1	0,0	16 280,1	43 031,4	0,0	43 031,4	34 778,1	0,0	34 778,1
Фінансовий баланс	-8 893,4	0,0	-8 893,4	-27 493,0	0,2	-27 492,8	-29 624,7	4,6	-29 620,1
Поточний баланс	205 960,8	46 539,9	252 500,7	55 827,9	42 749,7	98 577,6	-47 181,9	56 953,1	9 771,2
Капітальні надходження всього	0,0	358 405,3	358 405,3	3 701,4	209 763,3	213 464,7	1 071,4	110 699,1	111 770,5
Капітальні видатки всього	182 291,3	443 973,7	626 265,0	80 048,7	353 431,0	433 479,7	24 320,4	167 728,4	192 048,8
Капітальний баланс	-182 291,3	-85 568,4	-267 859,7	-76 347,3	-143 667,7	-220 015,0	-23 249,0	-57 029,3	-80 278,3
Баланс після капітальних видатків	23 669,5	-39 028,5	-15 359,0	-20 519,5	-100 918,0	-121 437,5	-70 430,9	-76,1	-70 507,0
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	1 226,0	-44,0	1 182,0	1 300,0	-28,7	1 271,3	0,0	-24,9	-24,9
Профіцит/дефіцит	22 443,5	-38 984,5	-16 541,0	-21 819,5	-100 889,3	-122 708,8	-70 430,9	-51,2	-70 482,1
Фінансування	-22 443,5	38 984,5	16 541,0	21 819,4	100 889,3	122 708,8	70 430,9	51,2	70 482,1
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Протягом 2006-2008 рр. місто зберігало позитивний операційний баланс бюджету за загальним та спеціальним фондами. Водночас у 2008 році, під впливом погіршення динаміки соціально-економічного розвитку міста, показник позитивного сальдо операційного балансу бюджету за загальним фондом скоротився майже втричі. У 2009 році під впливом поглиблення дії негативних факторів світового та національного масштабу, негативні тенденції економічного розвитку міста збереглися, що у свою чергу, вплинуло на динаміку бюджетних показників. Зокрема операційний баланс загального фонду бюджету у 2009 році був негативним.

Зважаючи на помірну динаміку надходження доходів, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, за одночасного зростання видатків І кошика (передусім, внаслідок підвищення рівня оплати праці працівникам бюджетних установ та зростання видатків на оплату енергоносіїв) у 2008-2010 рр. бюджет міста отримує дотацію вирівнювання з Державного бюджету. У попередніх бюджетних періодах з бюджету міста перераховувалось вилучення до Державного бюджету.

Протягом аналізованого періоду бюджет міста користувався короткотерміновими позичками з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів, що виникали у 2008-2009 рр. через невідповідність строків фінансування поточних видатків та надходження відповідних доходів загального фонду, а також зниження обсягу залишку на котловому рахунку загального фонду бюджету. Зокрема у 2009 році бюджетом міста було залучено 914,4 млн. грн. короткострокових позичок, заборгованість за яким було погашено у повному обсязі.

Фінансовий дохід бюджету забезпечується переважно відсотковим доходом від розміщення тимчасово вільних бюджетних коштів спеціального фонду бюджету на депозитних рахунках у банківських установах. У 2008 році обсяг фінансового доходу внаслідок розміщення бюджетних коштів на депозит склав 15,5 млн. грн. та частково забезпечив виплату відсоткових платежів за облігаціями серій В-С внутрішньої місцевої позики загальним обсягом 75,0 млн. грн. та за зовнішнім запозиченням здійсненим у 2007 році шляхом укладення строкового кредитного договору з іноземною фінансовою установою BNP PARIBAS FINANCE PLC. У 2009 році тимчасово-вільні кошти на депозитних рахунках не розміщувались. Станом на 01.01.2010 року на депозитних рахунках знаходилось 29,4 млн. грн. тимчасово-вільних коштів спеціального фонду бюджету.

Сальдо капітального балансу бюджету м. Одеси протягом аналізованого періоду мало негативне значення, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. Загалом бюджет м. Одеси у 2007-2009 рр. виконувався з дефіцитом

У грудні 2008 року Одеська міська рада відповідно до затвердженого графіка здійснила погашення серії В (обсягом 70,0 млн. грн.) облігацій внутрішньої місцевої позики 2005 року.

Згідно з рішенням Одеської міської ради від 20.04.2004 р. №2420-IV, Одеська міська рада взяла на себе зобов'язання зі сплати боргів комунального підприємства «Одеські теплові мережі» відкритому акціонерному товариству «Одесгаз» за поставлений природний газ на суму 76 981,7 млн. грн. Протягом 2008 року з бюджету міста було погашено 29,4 млн. грн. На сьогодні заборгованість перед ВАТ «Одесгаз» погашено у повному обсязі.

Також у 2008 році з бюджету міста було здійснено видатків обсягом 79,8 тис. грн. за погашенням непогашеного залишку за муніципальною позикою 1997 року.

У зв'язку з недовиконанням у 2009 році розрахованого Міністерством фінансів України планового обсягу закріплених доходів загального фонду бюджету, фінансовим органом Одеської міської ради у відповідному бюджетному періоді залучались середньострокові позички з єдиного казначейського рахунку, заборгованість за якими станом на 01.01.2010 року складала 63,7 млн. грн.

Протягом 2008-2009 рр. ліквідність бюджету за загальним фондом суттєво зменшилась. Зокрема показник ліквідності бюджету за загальним фондом за результатами 2009 року склав 0,5% (у 2008 році - 0,9%). Показник ліквідності за спеціальним фондом у 2009 році склав 11,8% (у 2008 році - 8,7%).

Виконання доходної частини бюджету м. Одеси

Протягом 2005-2008 рр. доходна частина бюджету міста Одеси без урахування трансфертів щорічно збільшувалась. У 2009 році під впливом наслідків світової та національної фінансово-промислової кризи обсяг доходів бюджету міста Одеси без урахування трансфертів зменшився, порівняно з 2008 роком, на 10,7% та склав 1 511,6 млн. грн. (66,8% уточненого річного плану). Це призвело до суттєвого зменшення рівня бюджетної забезпеченості міста: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету Одеси без урахування трансфертів на одного мешканця склав у 2009 році 1 240,4 грн. (у 2008 році – 1 341,9 грн.). Слід зазначити, що рівень бюджетної забезпеченості Одеси за підсумками 2009 року поступається аналогічним показникам міст України з сумірним адміністративно-територіальним статусом та чисельністю населення.

У структурі доходів загального фонду бюджету м. Одеси протягом аналізованого періоду домінували закріплені доходи. Водночас, порівняно з іншими містами України, питома вага власних доходів у структурі доходної частини загального фонду бюджету м. Одеси є вищою. Це пов'язано з тим, що плата за тимчасове користування місцями за розташування зовнішньої реклами, кошти, залучені від забудовників на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури міста згідно договорів за право забудови зараховуються до власних доходів загального фонду бюджету міста Одеси. При цьому протягом 2008-2009 рр. у місті відбувається скорочення фактично виконаного обсягу власних доходів бюджету на що, здебільшого, впливає зменшення обсягів надходжень плати за право забудови. В цих умовах, найбільшим джерелом формування власних доходів загального фонду бюджету міста у зазначений період стала плата за землю, щорічні обсяги надходжень якої протягом 2005-2009 рр. зростали.

Податок з доходів фізичних осіб у 2005-2009 рр. залишається основним джерелом закріплених доходів бюджету міста. Тенденція до динамічного зростання податку з доходів фізичних, що була притаманна місту у 2005-2007 рр. та у I півріччі 2008 року, змінилась у II половині 2008 року. У 2009 році під впливом подальшого погіршення ситуації на ринку праці міста, обсяг надходжень податку з доходів фізичних осіб зменшився на 1,9%, порівняно з 2008 роком і склав 860,9 млн. грн. (94,9% уточненого річного плану).

Протягом 2005-2009 рр. у місті зберігається високий рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку.

Обсяги доходів спеціального фонду бюджету м. Одеси протягом 2005-2009 рр. здебільшого визначалися надходженнями до бюджету розвитку, а також власними надходженнями бюджетних установ. Незважаючи на те, що доходи бюджету розвитку м. Одеси перевищують у розрахунку на одного мешканця відповідні показники багатьох міст України, у місті протягом 2008-2009 рр. зберігається тенденція до скорочення платоспроможного попиту на земельні ділянки та комунальне майно, що негативно відбивається на динаміці надходжень до бюджету розвитку. Зокрема уточнений на 2009 рік план за надходженнями від відчуження землі та реалізації об'єктів комунальної власності було виконано на 23,3%, при цьому фактичний обсяг надходжень скоротився, порівняно з 2008 роком майже удвічі.

Виконання видаткової частини бюджету м. Одеси

Обсяги видаткової частини бюджету міста Одеси протягом 2005-2008 рр. щорічно збільшувались, що зумовлювалось зростанням обсягів фінансування галузей бюджетної сфери, а також збільшенням видатків на будівництво та житлово-комунальне господарство.

Слід зазначити, що протягом 2008-2009 років, у зв'язку з низьким рівнем виконання уточненого плану у частині доходів бюджету, річні плани за видатками бюджету теж виконуються у обсягах, менших, від запланованих, що відповідно, призводить до збільшення кредиторської заборгованості бюджету. Станом на 01.01.2010 року обсяг кредиторської заборгованості бюджету за загальним фондом склав 173,7 млн. грн. (на 11,5% більше, ніж станом на 01.01.2009 року), у тому числі обсяг простроченої заборгованості склав 78,3 млн. грн.

Низький рівень виконання плану за доходами бюджету розвитку у 2009 році мав наслідком суттєве збільшення кредиторської заборгованості за спеціальним фондом бюджету – до 309,0 млн. грн. станом на 01.01.2010 року, у тому числі обсяг простроченої заборгованості склав 113,6 млн. грн. Слід зазначити, що погашення кредиторської заборгованості створює у 2010 році значне додаткове навантаження на бюджет міста.

Слід зазначити, що Одеська міська рада своєчасно та у повному обсязі виконує свої зобов'язання з обслуговування внутрішнього та зовнішнього боргу.

Бюджет на 2010 рік

Доходну частину бюджету Одеси на 2010 рік без урахування трансфертів затверджено в обсязі у 1,6 рази більшому, за фактичний показник виконання у 2009 році. Планові показники за більшістю джерел доходів було встановлено на суттєво

вищому рівні, за фактичний показник 2009 року. При цьому динаміка надходжень до бюджету у I півріччі 2010 року свідчить про те, що плановий обсяг доходів було завищено, а відтак його виконання у повному обсязі не очікується. Незважаючи на те, що фактичний обсяг надходжень до бюджету у I півріччі 2010 року є вищим, за показник відповідного періоду минулого року, рівень виконання уточненого річного плану за доходами бюджету є невисоким.

Бюджет Одеси за видатками у поточному році виконується на невисокому рівні, на що впливає повільна динаміка наповнення доходної частини міського бюджету. Не дивлячись на повільну динаміку наповнення доходної частини бюджету, місто своєчасно та у повному обсязі здійснює обслуговування прямих боргових зобов'язань.

Боргові зобов'язання та перспективи залучення коштів у майбутньому

Консолідоване боргове навантаження бюджету міста з урахуванням низького рівня виконання уточненого річного плану за доходами бюджету у I півріччі 2010 року є високим.

Одеська міська рада має намір здійснити випуск облігацій внутрішньої місцевої позики орієнтовним обсягом 400,0 млн. грн. з терміном обігу до 5 років. Відсоткова ставка встановлюватиметься відповідно до кон'юнктури ринку, але не вище 18,25%. З урахуванням зазначеного запозичення пряме боргове навантаження бюджету міста збільшиться до високого рівня. У разі дострокового погашення кредиту обсягом 50,0 млн. швейцарських франків у 2010 році,³ пряме боргове навантаження бюджету міста збережеться на помірному рівні.

³ За інформацією Одеської міської рада така можливість розглядається

1. Загальна інформація про місто та його адміністративний устрій

1.1. Географічне положення та історична довідка

Місто Одеса - адміністративний центр Одеської області. Одеська область включає 19 міст, з них 7 міст обласного значення, 33 селища міського типу, 23 селища та 1 103 села (Рисунок 1.1)

Рисунок 1.1 Карта Одеської області

Джерело: <http://ukrmap.org.ua>

Одеська область є приморським і прикордонним регіоном України, що розташований на крайньому південно-заході країни, з територією 33,4 тис. кв. км та з населенням 2,4 млн. осіб. На території області проходять державні кордони України з Румунією і Молдовою. На півдні Одеська область виходить до Чорного моря. Довжина морських і лиманних узбереж від гирла ріки Дунай до Тилигульського лиману досягає 300 км.

Геополітичне положення Одещини обумовлене вигідним транспортно-географічним розміщенням – Одеська область розташована на перетині найважливіших міжнародних водних шляхів.

Місто Одеса, датою заснування якого, вважається 1794 рік, розташоване на перетині найважливіших міжнародних шляхів з Європи в Азію, з Центральної і Північної Європи на Близький Схід. Разом з містами - супутниками Іллічівськом і Южним, Одеса формує значний торговельний-транзитний і промисловий комплекс.

Територія Одеси складає 16,3 тис. га. Адміністративно місто поділено на 4 райони: Київський, Малиновський, Приморський, Суворовський (Рисунок 1.2)

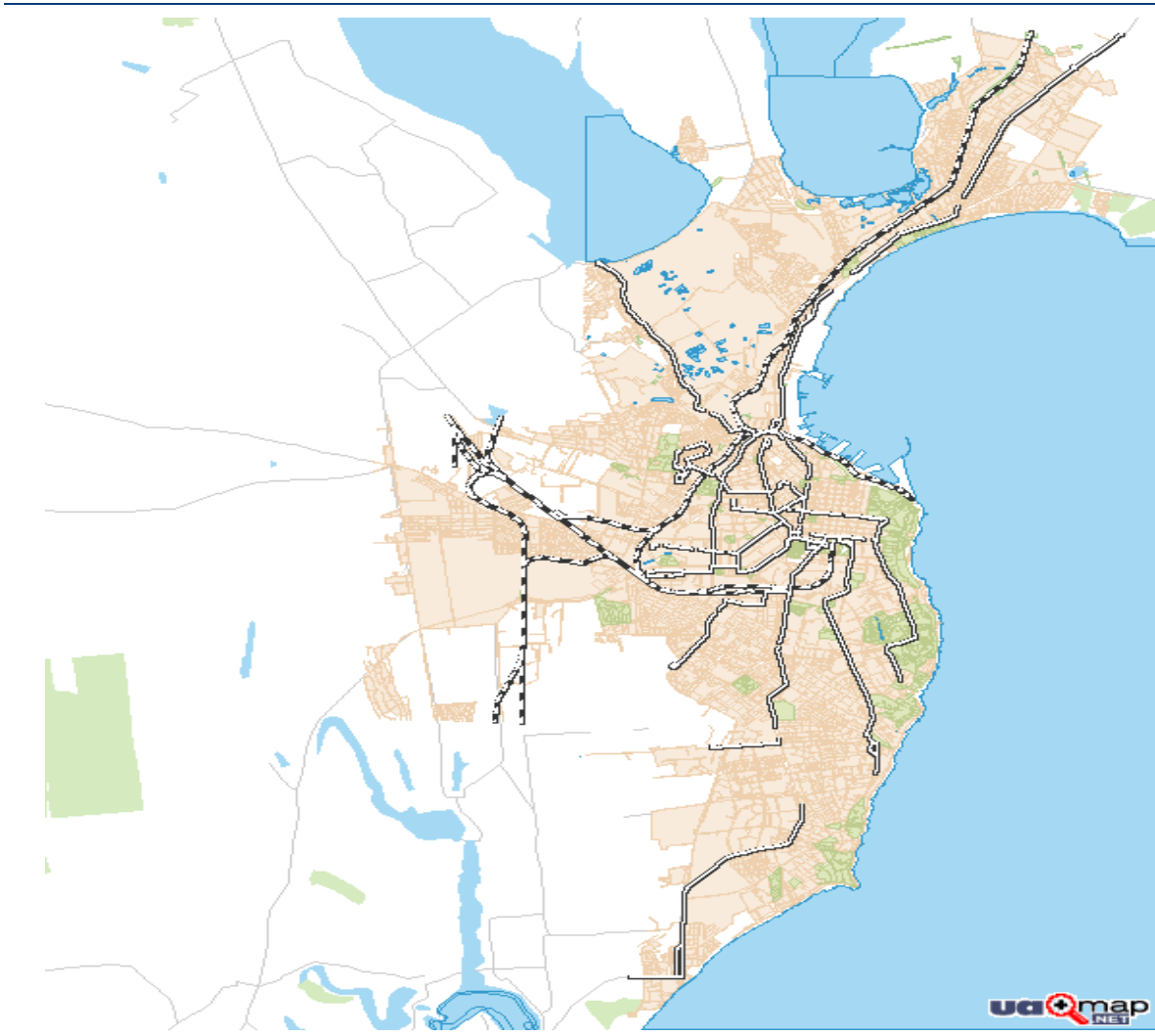

Рисунок 1.2 Карта міста Одеса

Джерело: НДІ геодезії та картографії

Одеса є один з головних ділових центрів України. У місті розташований найбільший морський порт, а також наявний потужний курортно-рекреаційний комплекс. Розвинена мережа автодоріг, розташування міста поблизу рік Дунай, Дністер, Південний Буг і Дніпро, а також великі морські порти Одеса, Іллічевськ і Южний у сполученні з Одеським міжнародним Аеропортом і залізницею створюють сприятливі передумови для прийому, обробки, зберігання й транспортування вантажів, а також обслуговування потужних пасажиропотоків.

1.2. Здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади в місті

Система місцевого самоврядування в місті Одесі включає:

- територіальну громаду міста;

- міського голову;
- міську раду;
- виконавчий орган міської ради;
- районні адміністрації;
- органи самоорганізації населення.

Міське самоврядування в місті Одесі здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Одеську міську раду та її виконавчі органи.

Одеська міська рада є органом місцевого самоврядування, що представляє територіальну громаду міста Одеси та здійснює від її ім'я та в її інтересах функції та повноваження місцевого самоврядування, що визначені Конституцією України, Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», Європейської хартії місцевого самоврядування та іншими законодавчими актами.

Термін повноважень депутатського корпусу, який налічує 120 депутати, становить 5 років. Слід зазначити, що вибори до Одеської міської ради, які відбулися 26.03.2006 р., вперше проводилися за пропорційною системою одночасно до Верховної Ради та місцевих рад.

До складу депутатського корпусу Одеської міської ради входять 11 партій та позапартійні депутати.

Міська рада здійснює свою роботу шляхом проведення сесій. Сесії ради складаються із пленарних засідань, а також засідань постійних комісій, які проводяться, здебільшого, у період між пленарними засіданнями. Сесії міської ради скликаються міським головою відповідно до діючого законодавства в міру необхідності, але не менш одного разу на квартал.

Постійні комісії міської ради утворюються на сесії знову обраної міської ради на строк її повноважень для вивчення, попереднього розгляду й підготовки питань, що відносяться її до компетенції, здійснення контролю за виконанням рішень ради та її виконавчого комітету, а також із метою сприяння реалізації цих рішень на території міста. Слід зазначити, що міська рада має можливість створювати тимчасові комісії для вирішення конкретних питань, користуючись повноваженнями, які надані законодавством про місцеве самоврядування.

Основною організаційною формою роботи постійної комісії є її засідання. Засідання постійних комісій скликаються її головою за необхідності, але не менше одного разу на квартал. На сьогодні у м. Одесі діють такі постійні комісії міської ради:

- Комісія з планування, бюджету і фінансів;

- Комісія з землевпорядкування та земельних правовідносин;
- Комісія з житлово-комунального господарства та розвитку паливно-енергетичного комплексу;
- Комісія з комунальної власності;
- Комісія з законності та правопорядку;
- Комісія з архітектури;
- Комісія з економічної, інвестиційної політики та банківської діяльності;
- Комісія з культури та духовності;
- Комісія з питань транспорту, дорожнього господарства, зв'язку та морегосподарського комплексу;
- Комісія у справах молоді та спорту;
- Комісія з питань науки та просвіти;
- Комісія з питань охорони культурної спадщини;
- Комісія мандатна, з питань депутатської діяльності та етики;
- Комісія з соціальної політики та праці;
- Комісія з туризму та розвитку рекреаційного комплексу;
- Комісія з охорони здоров'я;
- Комісія з екології та надзвичайних ситуацій;
- Комісія з реалізації державної регуляторної політики;
- Комісія з підприємництва та торгівлі;
- Комісія з євро інтеграції та зовнішніх зв'язків;
- Комісія з промислової та інноваційної політики.

Виконавчим органом Одеської міської ради є виконавчий комітет, що підзвітний та підконтрольний міській раді, а з питань здійснення делегованих повноважень органів виконавчої влади - також підконтрольний відповідним органам виконавчої влади. До складу Виконкому Одеської міської ради входять міський голова, заступники міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради, керуючий справами виконкому, а також фахівці, що представляють різні галузі міського господарства. До складу виконкому входить також за посадою секретар міської

ради. При цьому, за регламентом кількісний склад виконкому визначається міською радою, а персональний склад затверджується міською радою за пропозицією міського голови.

Виконком може розглядати й вирішувати питання, віднесені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими законодавчими актами до ведення виконавчих органів ради та в межах своєї компетенції приймає рішення, які обов'язкові для виконання всіма розташованими на території міста підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, посадовими особами й громадянами.

За регламентом після закінчення строку повноважень ради виконком зберігає свої повноваження до формування нового складу виконкому.

Міський голова є головною посадовою особою міської громади, головує на її засіданнях та за посадою очолює виконавчий комітет міської ради. Міський голова призначає на посади та звільняє з посад керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради, підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, крім керівників дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів. Необхідно зазначити, що діючий міський голова Гурвіц Едуард Йосипович обіймає посаду міського голови м. Одеси з квітня 2005 року, коли Приморський районний суд м. Одеси визнав офіційні результати виборів Одеського міського голови 2002 року сфальсифікованими та відмінив їх. У березні 2006 року Гурвіца Едуарда Йосиповича було переобрано на посаді міського голови м. Одеси.

Міське самоврядування в місті Одесі здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Одеську міську раду та її виконавчий орган. До складу депутатського корпусу Одеської міської ради входять 11 партій та позапартійні депутати.

Міський голова є головною посадовою особою міської громади, головує на її засіданнях та за посадою очолює виконавчий комітет міської ради. Міський голова призначає на посади та звільняє з посад керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради, підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, крім керівників дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів. Необхідно зазначити, що діючий міський голова Гурвіц Едуард Йосипович обіймає посаду міського голови м. Одеси з квітня 2005 року, коли Приморський районний суд м. Одеси визнав офіційні результати виборів Одеського міського голови 2002 року сфальсифікованими та відмінив їх. У березні 2006 року Гурвіца Едуарда Йосиповича було переобрано на посаді міського голови м. Одеси.

2. Соціально-економічний розвиток міста у 2005-2009 році

2.1. Населення, трудові ресурси та ринок праці

Чисельність наявного населення міста Одеси станом на 01.01.2010 року складала 1 010,3 тис. осіб, або 41,1% населення Одеської області. Щільність населення міста складає 6,1 тис. осіб на 1 кв. км. Порівняльні дані щодо демографічних показників міста, області та країни наведено нижче (Таблиця 2.1)

Таблиця 2.1 Порівняння показників міста, області та України станом на 01.01.2010 р.

Показник	Площа (кв. км)	Площа в % до загальної площі країни	Населення, тис. осіб	Співвідношення населення у % до загального населення країни	Щільність населення, тис. осіб на 1 кв. км
м. Одеса	163,0	0,0	1 010,3	2,2	6,2
Одеська область	33 300,0	5,5	2 455,7	5,3	0,1
Україна	603 500,0	100,0	45 962,9	100,0	0,1

Джерело: Верховна Рада України, : Виконавчий комітет Одеської міської ради

Слід зазначити, що показник щільності населення м. Одеси перебуває на помірному рівні, порівняно з іншими містами країни.

Протягом аналізованого періоду у місті зберігалась тенденція до зростання чисельності наявного населення, на що, передусім, впливав позитивний міграційний приріст. Показник природного сальдо чисельності населення міста протягом аналізованого періоду був негативним (Таблиця 2.2)

Таблиця 2.2 Демографічні процеси у м. Одесі у 2005-2009 рр.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	1 000,3	1 000,5	1 005,7	1 008,6	1 010,3
Природний приріст населення, тис. осіб	-5,9	-5,6	-4,9	-3,6	н/д
Механічний приріст населення, тис. осіб	0,8	4,1	10,0	6,6	н/д
Чисельність наявного населення в Україні станом на кінець періоду, тис. осіб	46 929,5	46 646,0	46 372,7	46 143,7	45 962,9

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради, Державний комітет статистики України

Позитивна динаміка розвитку ринку праці м. Одеси у 2005-2007 рр. та I половині 2008 року проявлялась у збільшенні середньооблікової чисельності працюючих. При цьому, починаючи з II половини 2008 року, ситуація на ринку праці почала

погіршуватись. Темп приросту кількості зайнятих за підсумками 2008 року уповільнився. У 2009 році, під впливом поглиблення наслідків світової та загальнонаціональної фінансово-економічної кризи, негативні тенденції розвитку ринку праці поглиблювались. Чисельність зайнятих у господарському комплексі міста протягом 11 місяців зменшилась на 17,1 тис. осіб та склала 274,5 тис. осіб. Водночас показник співвідношення чисельності зайнятих до чисельності населення залишається у місті Одесі вищим, ніж у країні в цілому (Таблиця 2.3)

Таблиця 2.3 Показники ринку праці м. Одеси у 2005-2009 рр.

Показники	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Середньооблікова чисельність штатних працівників (без урахування малого бізнесу), тис. осіб	262,8	273,1	282,9	291,6	274,5 ⁴
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, (Одеса)%	26,3	27,3	28,1	28,9	27,2
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, (Україна) %	24,3	24,5	24,6	24,4	23,2

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради, Державний комітет статистики України

Значного поширення у місті у 2009 році набула також практика застосування адміністраціями підприємств і організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочень робочого часу. Зокрема у листопаді 2009 року питома вага найманих працівників, які знаходились у адміністративних відпустках складала 1,8%, питома вага найманих працівників, що працювали у режимі скороченого робочого часу – 9,1%. Зазначені фактори негативно впливали на динаміку надходжень до бюджету міста податку з доходів фізичних осіб, фактичний обсяг якого склав у 2009 році 860,9 млн. грн. (на 1,9% менше, ніж у 2008 році).

Головною сферою застосування трудових ресурсів міста протягом аналізованого періоду залишається потужний транспортний комплекс, в якому попит на робочу силу зумовлюється, передусім, нарощуванням виробничих потужностей ДП «Одеський морський торговельний порт» (Таблиця 2.4)

⁴ 11 місяців відповідного року

Таблиця 2.4. Структура зайнятості населення м. Одеси (без врахування малого бізнесу) за 2006-2008 рр.

Галузі	Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу в 2006 р., тис. осіб	Структура зайнятості за видами економічної діяльності в 2006 р., %	Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу в 2007 р., тис. осіб	Структура зайнятості за видами економічної діяльності в 2007 р., %	Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу в 2008 р., тис. осіб	Структура зайнятості за видами економічної діяльності в 2008 р., %
Всього по місту	273,1	100,0	282,9	100,0	291,6	100,0
Сільське господарство і пов'язані з ним послуги, лісове та рибне господарство	2,2	0,8	2,2	0,8	2,2	0,8
Промисловість	44,4	16,3	43,2	15,3	41,9	14,4
Будівництво	15,5	5,7	17,4	6,2	16,9	5,8
Оптова й роздрібна торгівля	27,7	10,1	31,8	11,3	34,3	11,8
Готелі і ресторани	3,0	1,1	3,6	1,3	3,7	1,3
Транспорт та зв'язок	44,7	16,4	45,1	15,9	46,6	16,0
Фінансова діяльність	10,9	4,0	12,9	4,6	14,6	5,0
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	23,1	8,5	23,4	8,3	26,7	9,2
Державне управління	13,6	5,0	13,7	4,8	14,5	5,0
Освіта	43,3	15,9	42,9	15,2	43,4	14,9
Охорона здоров'я та соціальна допомога	34,9	12,8	34,7	12,3	34,4	11,8
Колективні, громадські та особисті послуги	9,9	3,6	12,0	4,3	12,4	4,3

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

Зважаючи на те, що Одеса є одним з науково-освітніх центрів Півдня України, у місті розташована велика кількість вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ. Відповідно, у структурі зайнятості населення міста значна питома вага протягом аналізованого періоду припадала на сферу освіти.

Темпи зростання рівня оплати праці у місті протягом 2005-2008 рр. поступались відповідним середнім значенням по країні, у зв'язку з чим, починаючи з 2008 року, рівень оплати праці у місті поступається відповідному показнику по країні (Таблиця 2.5)

Таблиця 2.5 Середньомісячна заробітна плата та обсяг заборгованості з її виплати у м. Одесі у 2005-2009 рр.

Показники	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Середньомісячна заробітна плата по місту, грн.	860,6	1 072,1	1 354,4	1 757,0	1 896,0
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати по місту, %	131,5	124,6	126,3	129,7	107,9
Середньомісячна заробітна плата по країні, гривень	806,2	1 041,4	1 351,0	1 806,0	1 906,0
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати по країні, %	136,7	129,2	129,7	133,7	105,5
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду по місту, млн. грн.	7,0	7,8	10,4	21,7	35,2

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради, Державний комітет статистики України

Зокрема у 2009 році середньомісячна номінальна заробітна плата у Одесі склала 1 896 грн. та складала 99,5% середнього показника по країні в цілому.

Найбільш високооплачуваними видами економічної діяльності у місті протягом звітного періоду залишаються «Фінансова діяльність», «Державне управління» та «Транспорт». Динаміку середньомісячної заробітної плати протягом 2005-2008 рр. та за листопад 2009 року за видами економічної діяльності наведено нижче в таблиці (Таблиця 1.5).

Таблиця 2.6 Динаміка середньомісячної заробітної плати протягом 2005- 2008 рр. та у листопаді 2009 року за видами економічної діяльності, грн.

Вид економічної діяльності	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	Листопад 2009 року	Темп зростання до листопада 2008 року, %
Сільське, мисливське та лісове господарство	504,9	664,2	900,9	1 161,0	1 123,0	102,4
Промисловість	863,0	1 071,2	1 351,0	1 725,0	1 960,0	115,9
Будівництво	871,4	1 015,9	1 288,6	1 377,0	1 430,0	120,4
Транспорт	1 283,8	1 584,4	1 948,6	2 526,0	3 011,0	127,7
Оптова і роздрібна торгівля	614,4	793,1	1 006,1	1 238,0	1 258,0	108,7
Охорона здоров'я та соціальна допомога	540,5	676,4	918,1	1 270,0	1 351,0	89,8
Освіта	734,1	850,1	1 131,7	1 514,0	1 618,0	97,1
Готелі і ресторани	672,8	782,7	899,0	1 134,0	1 262,0	110,5
Фінансова діяльність	1 392,4	1 852,0	2 315,9	2 856,0	2 917,0	99,8
Операції з нерухомістю	756,5	916,2	1 134,7	1 515,0	1 703,0	104,8
Державне управління	1 274,9	1 756,2	2 082,7	2 843,0	2 991,0	89,8
Колективні та громадські послуги	597,5	768,1	1 017,3	1 405,0	1 653,0	109,4
Загалом по місту	860,6	1 072,1	1 354,4	1 757,0	1 942,0	108,1

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

Слід зазначити, що структура фонду оплати праці у місті є досить диверсифікованою, що у свою чергу, призводить до диверсифікації надходжень до бюджету міста податку з доходів фізичних осіб. Зокрема у 2009 році у структурі надходжень податку з доходів фізичних осіб домінували надходження податку від установ та організацій бюджетної сфери – 32%, транспорту та зв'язку – 20,7%, промисловості – 12%.

Серйозною проблемою на ринку праці міста Одеси у аналізованому періоді залишається зростання обсягу заборгованості з виплати заробітної плати. Зокрема протягом 2009 року обсяг заборгованості з виплати заробітної плати збільшився у 1,6 рази і станом на 01.01.2010 року склав 35,2 млн. грн. Основна частина заборгованості з виплати заробітної плати на початок січня 2010 р. утворилась на підприємствах промислового комплексу міста та у сфері транспорту та зв'язку.

За рахунок позитивного міграційного приросту, чисельність наявного населення міста Одеси протягом аналізованого періоду збільшувалась і станом на 01.01.2010 року склала 1 010,3 тис. осіб.

Протягом 2005-2007 рр. та I половини 2008 року на ринку праці м. Одеси домінували позитивні тенденції, що проявлялися у зростанні заробітної плати та збільшенні чисельності зайнятих. Ця ситуація змінилась у II половині 2008 року та загострилась у 2009 році. У зазначений період, у місті відбулося скорочення чисельності зайнятих, суттєве уповільнення темпу зростання заробітної плати та збільшення заборгованості з її виплати. Значного поширення у Одесі у 2008-2009 рр. набуло також застосування адміністраціями підприємств і організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочень робочого часу. Водночас слід зазначити, що більшість соціальних індикаторів міста залишається на прийнятному рівні, порівняно із середніми показниками по країні в цілому.

Слід також наголосити на помірному рівні диверсифікації податкових надходжень до бюджету міста, про що свідчить відсутність галузевої концентрації у структурі фонду оплати праці у місті.

2.2. Виробнича сфера

2.2.1. Промисловість

У 2009 році промисловими підприємствами міста Одеси було реалізовано продукції обсягом 14,5 млрд. грн., що на 7% менше, ніж у 2008 році та на 0,7% менше, ніж у середньому по країні у розрахунку на одного мешканця (Таблиця 2.7)

Таблиця 2.7. Основні показники промислового комплексу м. Одеси у 2005- 2009 рр.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Темпи росту промислового виробництва по місту у порівняних цінах до відповідного попереднього періоду, %	86,7	н/д	104,4	179,5	X
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по місту, млн. грн.	6 162,0	4 993,5	7 024,0	15 617,7	14 513,5
Середній обсяг реалізації промислової продукції по місту у розрахунку на одного мешканця, грн.	6 160,1	4 991,0	6 984,2	15 484,5	14 365,5
Середній обсяг реалізації промислової по Україні в розрахунку на одного мешканця, грн.	9 984,4	9 869,5	12 939,8	16 857,3	14 463,4

Джерело: Виконавчий комітет Одеської ради, Державний комітет статистики України

За підсумками 2008 року темп зростання обсягу промислового виробництва у м. Одесі склав 168,5%, що пов'язано з відновленням своєї діяльності ВАТ «Лукойл-Одеський нафтопереробний завод». Відповідно обсяг виробництва продукції за галуззю «Виробництво коксу та продуктів нафтопереробки» збільшився у 2008 році у 18,4 рази (Таблиця 2.8).

Таблиця 2.8. Обсяги реалізації промислової продукції за основними галузями у 2007- 2009 рр.⁵

Галузі промисловості	Темп зростання обсягів продукції до у 2007 р. до 2006 р. у порівняних цінах, %	Обсяг реалізованої пром. продукції (робіт, послуг) у 2007р. у відпускних цінах, тис. грн.			Темп зростання обсягів продукції у 2008 р. у порівняних цінах, %	Обсяг реалізованої пром. продукції (робіт, послуг) у 2008 р. у відпускних цінах, тис. грн.			Темп зростання обсягів продукції у 2009р. у відпускних цінах, %
		Обсяг реалізованої пром. продукції (робіт, послуг) у 2007р. у відпускних цінах, тис. грн.	Питома вага галузі за обсягом реалізованої продукції у 2007 р., %	Обсяг реалізованої пром. продукції (робіт, послуг) у 2008 р. у відпускних цінах, тис. грн.		Питома вага галузі за обсягом реалізованої продукції у 2008, %	Обсяг реалізованої пром. продукції (робіт, послуг) у 2009р. у відпускних цінах, тис. грн.	Питома вага галузі за обсягом реалізованої продукції у 2009, %	
Вся промисловість	104,4	7 024 023,1	100,0	179,5	15 617 693,7	100,0	14 513 495,7	100,0	
Обробна промисловість	104,4	6 183 597,9	88,0	179,8	14 285 909,0	91,5	12 927 470,5	89,1	
харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	101,6	2 294 195,7	32,7	84,8	2 556 596,7	16,4	2 569 438,4	17,7	
легка промисловість	104,9	47 292,2	0,7	90,1	83 952,6	0,5	60 097,3	0,4	
виробництво деревини та виробів з деревини	180,6	14 381,3	0,2	113,8	н/д	н/д	29 354,5	0,2	
целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість; видавнича справа	107,2	59 673,0	0,8	111,5	83 949,9	0,5	85 457,5	0,6	
хімічна та нафтохімічна промисловість	129,9	н/д	-	111,5	607 136,3	3,9	680 434,2	4,7	
виробництво коксу та продуктів нафтопереробки	н/д	394 745,9	5,6	-	7 256 940,2	46,5	н/д	н/д	
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	115,1	340 556,9	4,8	93,1	448 947,2	2,9	241 207,5	1,7	
металургія та оброблення металу	93,9	1 382 407,2	19,7	94,0	1 380 457,1	8,8	1 180 579,3	8,1	
машинобудування, ремонт та монтаж машин і устаткування	107,5	1 452 745,6	20,7	105,4	1 597 955,3	10,2	1 109 309,8	7,6	
виробництво машин та устаткування	107,5	397 953,2	5,7	106,8	н/д	н/д	323 456,7	2,2	
виробництво електричного та електронного устаткування	107,6	842 086,1	12,0	102,1	н/д	н/д	628 603,1	4,3	
виробництво транспортного устаткування	105,5	212 706,3	3,0	117,1	н/д	н/д	167 250,0	1,2	
інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	101,5	н/д	0,0	95,8	н/д	н/д	н/д	н/д	
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	139,2	839 215,8	11,9	90,1	н/д	н/д	н/д	н/д	

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

У зв'язку з суттєвим зростанням обсягу реалізації продукції нафтопереробки, питома вага зазначеної галузі у структурі реалізації промислової продукції збільшилась до 46,5%. Відповідно питома вага харчової промисловості,

⁵ За основними галузями промисловості

машинобудування та металургії, які домінували у структурі реалізації промислової продукції у 2006-2007 рр. зменшилась.

Під впливом поглиблення наслідків світової та національної фінансово-економічної кризи у 2009 році у м. Одесі відбулося скорочення обсягів реалізації продукції за більшістю галузей промислового комплексу, а також погіршення фінансових результатів діяльності підприємств.⁶ Це, відповідно, позначилося на обсягах надходжень до бюджету міста податків та зборів від підприємств промислового комплексу. Зокрема обсяг надходжень податку з доходів фізичних осіб від ВАТ «Стальканат» зменшився у 2009 році на 22% (порівняно з 2008 роком), від ЗАТ «Одеський коньячний завод» - на 17%, від ВАТ «Одеський олійножировий комбінат» - на 46%.

Визначальними підприємствами промислового комплексу Одеси у контексті наповнення бюджету міста у 2009 році були такі:

- ВАТ «Одеський олійно-жировий комбінат» – формує 0,14% сукупного обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб⁷ (у 2008 році – 0,3%);
- ЗАТ «Одеський коньячний завод» – формує 0,03% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів (у 2008 році – 0,15%);
- ВАТ «Одеський коровай» – формує 0,39% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів (у 2008 році – 0,40%);
- ДП «ОАРП Одесавіаремсервіс» – формує 0,36% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів (у 2008 році – 0,32%);
- ВАТ «Одескабель» – формує 0,42% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів (у 2008 році – 0,50%);
- ВАТ «Стальканат» - формує 0,35% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів (у 2008 році – 0,45%);
- ДП «Куліндоровський КХП» - формує 0,14% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів (у 2008 році – 0,12%);
- ВАТ «Лукойл-Од.Нафтопер.з-д» - формує 0,55% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів (у 2008 році – 0,47%).

Загалом сукупна питома вага надходжень податку з доходів фізичних осіб від промислових підприємств-найбільших платників зазначеного податку у 2009 році складала менше ніж 5% сукупного обсягу надходжень податку. Це свідчить про високий рівень галузевої диверсифікації податкових надходжень до бюджету м. Одеси, а також відсутність залежності від надходжень одного платника податків.

⁶ Сукупним фінансовим результатом діяльності промислових підприємств міста у 2009 році став збиток обсягом 986,8 млн. грн.

⁷ Питома вага у сукупному обсязі надходжень податку з доходів фізичних осіб (без фіксованого податку) в контингенті

Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств і організацій м. Одеси, який протягом 2005-2008 рр. характеризувався сталою тенденцією до збільшення, скоротився у 2009 році на 38,5% до 3,5 млрд. дол. США, що у розрахунку на одного мешканця було 1,8 разів більше, ніж у середньому по країні (Таблиця 2.9)

Таблиця 2.9 Динаміка зовнішньої торгівлі товарами м. Одеси протягом 2005-2009 рр.

Показники	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Зовнішньоторговельний товарообіг, млн. доларів США	2 162,0	1 886,8	2 182,7	5 618,2	3 456,4
Експорт товарів, млн. дол. США	639,9	367,8	484,5	1 326,6	903,4
Питома вага експорту в обсязі зовнішньоторговельного товарообігу, %	29,6	19,5	22,2	23,6	26,1
Імпорт товарів, млн. дол. США	1 522,1	1 519,0	1 698,1	4 291,6	2 553,0
Питома вага імпорту в обсязі зовнішньоторговельного товарообігу, %	70,4	80,5	77,8	76,4	73,9
Сальдо зовнішньоторговельного товарообігу, млн. доларів США	-882,2	-1 151,1	-1 213,6	-2 965,0	-1 649,6
Коефіцієнт покриття імпорту експортом, од.	0,4	0,2	0,3	0,3	0,4

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

Протягом 2005-2009 рр. у структурі зовнішньої торгівлі товарами підприємств і організацій м. Одеси домінує імпортна складова.

Структура товарного експорту м. Одеси визначається виробничим профілем підприємств міста. Головними експортними позиціями підприємств Одеси виступають нафта та продукти її перегонки, чорні метали та вироби з них, механічні, електричні машини, зернові культури та ін. У географічній структурі товарного експорту підприємств і організацій м. Одеси переважають Швейцарія, Російська Федерація, Молдова і Індія.

Найбільшими статтями товарного імпорту підприємств Одеси протягом аналізованого періоду виступали нафта та продукти її перегонки, засоби транспорту, механічні та електричні машини і прилади.

Розташування на території м. Одеси значного портового комплексу зумовлює доволі великі обсяги зовнішньої торгівлі послугами. За підсумками 2009 року зовнішньоторговельний оборот послугами підприємств і організацій м. Одеси склав 912,9 млн. дол. США (на 24,5% менше, ніж у 2008 році) (Таблиця 2.10).

Таблиця 2.10 Динаміка зовнішньої торгівлі послугами м. Одеси протягом 2005-2009 рр.

Показники	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Зовнішньоторговельний оборот послуг, млн. доларів США	554,8	619,5	809,9	1 209,9	912,9
Експорт послуг, млн. доларів США	460,2	521,8	679,8	1 021,5	796,9
Питома вага експорту в обсязі зовнішньоторговельного обороту послуг, %	83,0	84,2	83,9	84,4	87,3
Імпорт, млн. доларів США	94,5	97,7	130,0	188,4	116,0
Питома вага імпорту в обсязі зовнішньоторговельного обороту послуг, %	17,0	15,8	16,1	15,6	12,7
Сальдо зовнішньоторговельного обороту послуг, млн. доларів США	365,7	424,1	549,8	833,1	680,9
Коефіцієнт покриття імпорту експортом, од.	4,9	5,3	5,2	5,4	6,9

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

Провідне місце у структурі зовнішньої торгівлі послугами протягом аналізованого періоду посідають транспортні послуги, зокрема послуги морського та залізничного транспорту, сукупна питома вага яких складає близько 90,0%.

Починаючи з 2008 року у м. Одесі відбулося суттєве зростання обсягів реалізації промислової продукції, що пов'язано з відновленням діяльності ВАТ «Лукойл-Одеський нафтопереробний завод». Водночас, у розрахунку на одного мешканця обсяги реалізації промислової продукції у м. Одесі протягом аналізованого періоду поступалися відповідним середнім значенням по країні в цілому, зокрема у 2009 році на 0,7%.

У 2009 році середовище функціонування промислових підприємств суттєво погіршилось, що відбилась на обсягах реалізації промислової продукції та на фінансових результатах діяльності підприємств. В цих умовах окремі підприємства міста зменшили обсяги відрахувань податків та зборів до бюджету м. Одеси. При цьому у місті протягом аналізованого періоду зберігається високий рівень галузевої диверсифікації податкових надходжень, а також відсутність залежності від надходжень одного платника податків.

Підприємства і організації міста Одеси активно включені у міжнародні економічні відносини шляхом здійснення зовнішньоторговельних операцій. Незважаючи на скорочення обсягів зовнішньоторговельного обороту товарами та послугами у 2009 році, у розрахунку на одного мешканця вказані показники значно переважають середні значення по країні.

2.2.2. Транспорт

Географічне положення міста Одеси сприяло створенню потужного транспортного комплексу міста та розвитку транспортної інфраструктури. Транспортні

підприємства є одними з найбільших роботодавців регіону, а також формують значну частину податкових та неподаткових надходжень до міського бюджету. Провідним підприємством транспортного комплексу є ДП «Одеський морський торговельний порт».

Тенденція до зростання обсягів перевалки вантажів, яка була в цілому притаманна ДП «Одеський морський торговельний порт» (ДП «ОМТП») у 2005-2008 рр., змінилась у 2009 році. Під впливом зниження ділової активності у країні в цілому, обсяг оброблених вантажів ДП («ОМТП») зменшився у 2009 році на 19%, що, здебільшого, пов'язано зі скороченням перевалки наливних вантажів.

Незважаючи на погіршення умов ведення господарської діяльності підприємства, ДП «ОМТП» залишається одним з найбільших платників податків до місцевого бюджету. Зокрема у 2009 році підприємство забезпечило 2,45% сукупного обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб (на 0,44 в.п. більше, ніж у 2008 році).

Транспортне обслуговування мешканців міста здійснюється автомобільним та електричним транспортом. При цьому вирішення проблем, пов'язаних з ремонтом та заміною об'єктів рухомого складу електротранспорту вимагає значних бюджетних витрат. Слід зазначити, що обсяги асигнувань на фінансування галузі «Транспорт», які щорічно виділяються з бюджету м. Одеси є недостатніми для вирішення існуючих проблем.

Слід зазначити, що згідно з Програмою розвитку міського електротранспорту на 2006-2015 рр., схваленою Кабінетом Міністрів України, у 2006 та у 2008 роках на оновлення рухомого складу громадського електротранспорту з Державного бюджету до бюджету міста надходили субвенції обсягами 4,1 млн. грн. та 3,7 млн. грн. відповідно.

Слід зазначити, що у 1999 році у м. Одесі було створено комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт Одеса» яке є правонаступником державної авіакомпанії Одеські авіалінії у частині володіння територією аеродрому, а також будівлями та спорудами. Аеропорт розташований у південно-західній частині міста та займає площу 570,3 га. Аеропорт відноситься до групи великих аеропортів України і зв'язаний повітряними лініями з багатьма містами України, СНД, а також країнами Західної Європи, Азії та Африки.

Слід зазначити, що КП «Міжнародний аеропорт Одеса» є одним з найбільших платників податку на прибуток комунальних підприємств до загального фонду бюджету міста. Зокрема у 2009 році підприємство сплатило 3,3 млн. грн. податку на прибуток (на 8,8 млн. грн. менше, ніж у 2008 році), що складало майже половину сукупного обсягу надходжень податку на прибуток комунальних підприємств.

Географічне положення міста Одеси сприяло створенню потужного транспортного комплексу міста та розвитку транспортної інфраструктури. Транспортні підприємства є одними з найбільших роботодавців регіону, а також формують значну частину податкових та неподаткових надходжень до міського бюджету. Провідним підприємством транспортного комплексу є ДП «Одеський морський торговельний порт».

Незважаючи на погіршення умов ведення господарської діяльності ДП «ОМТП» у 2009 році, підприємство залишається одним з найбільших платників податків до місцевого бюджету – забезпечило 2,45% сукупного обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб (на 0,44 в.п. більше, ніж у 2008 році).

Вирішення проблем, пов'язаних з ремонтом та заміною об'єктів рухомого складу електротранспорту, який у м. Одесі характеризується високим рівнем зносу, вимагає значних бюджетних витрат. Слід зазначити, що обсяги асигнувань на фінансування галузі «Транспорт», які щорічно виділяються з бюджету м. Одеси є недостатніми для забезпечення існуючих проблем.

У 1999 році у м. Одесі було створено комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт Одеса» яке є правонаступником державної авіакомпанії Одеські авіалінії у частині володіння територією аеродрому, а також будівлями та спорудами. Аеропорт розташований у південно-західній частині міста та займає площу 570,3 га. Аеропорт відноситься до групи великих аеропортів України і зв'язаний повітряними лініями з багатьма містами України, СНД, а також країнами Західної Європи, Азії та Африки.

2.3. Інвестиційна активність та будівельна діяльність

За рахунок інвестиційної активності передусім будівельних та транспортних підприємств міста, щорічні обсяги інвестицій у основний капітал, освоєні підприємствами і організаціями міста Одеси у 2005-2009 рр. розрахунку на одного мешканця переважали відповідні середні значення по країні, зокрема у 2009 році у 1,7 рази (Таблиця 2.11)

Таблиця 2.11 Обсяги інвестицій в основний капітал у м. Одесі у 2005-2009 рр.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Інвестиції в основний капітал, всього млн. грн.	3 145,4	3 784,2	5 465,7	6 974,5	5 767,2
Темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал в місті до попереднього року (відповідного періоду), %	93,3	120,3	125,3	95,6	74,5
Інвестиції в основний капітал в Україні, всього млн.грн.	93 096,1	125 253,7	188 486,1	233 081,0	151 776,8
Темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал в країні до попереднього року (відповідного періоду), %	123,0	134,5	129,8	129,8	58,5
Обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на 1 мешканця міста, гривень	3 144,5	3 782,3	5 434,7	6 915,0	5 708,4
Обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на 1 мешканця в середньому по країні, гривень	1 983,7	2 685,2	4 064,6	5 051,2	3 302,2

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради, Державний комітет статистики України

У структурі інвестицій в основний капітал за джерелами надходження протягом аналізованого періоду домінували капітальні вкладення, освоєні за рахунок власних коштів підприємств і організацій, а також за рахунок кредитів банків (Таблиця 2.12):

Таблиця 2.12 Структура інвестицій в основний капітал за джерелами надходжень у 2007-2009 рр., %

Показник	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Всього	100,0	100,0	100,0
Кошти Державного бюджету	4,0	1,8	2,5
Кошти місцевого бюджету	2,6	2,4	1,0
Власні кошти підприємств та організацій	48,3	52,7	58,3
Кошти іноземних інвесторів	2,0	7,0	2,9
Кошти вітчизняних інвестиційних компаній, інвестиційних фондів	0,5	1,3	2,5
Кредити банків та інші позики	23,9	20,3	21,4
Інші джерела фінансування ,в т.ч кошти населення на індивідуальне житлове будівництво	18,7	14,5	9,6

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

Значні обсяги інвестицій у основний капітал у м. Одесі протягом аналізованого періоду освоювались за рахунок коштів населення на індивідуальне житлове

будівництво. Водночас у 2008-2009 рр. через погіршення умов доступу позичальників до кредитних ресурсів, питома вага цього джерела поступово зменшується.

Скорочувалась також у структурі інвестицій в основний капітал і питома вага коштів місцевого бюджету, на що впливає зменшення доходів бюджету розвитку.

Ринок житлової та комерційної нерухомості м. Одеси протягом 2005-2007 рр. та I півріччя 2008 року активно розвивався, що проявлялося у нарощуванні обсягів будівельних робіт та збільшенні обсягів уведеного в експлуатацію житла (Таблиця 2.13)

Таблиця 2.13 Основні показники будівельної діяльності у м. Одесі у 2006-2009 рр.

Показники	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв. м	449,6	472,2	490,0	405,5
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення по місту, кв. м	449,3	469,5	485,8	401,4
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м. (в середньому по Україні)	185,0	220,9	227,5	139,2

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради, Державний комітет статистики України

У 2009 році обсяг уведеного до експлуатації житла у м. Одесі склав 405,5 тис. кв. м., що у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення є у 2,9 рази більше, ніж у середньому по країні.

У 2009 році підприємствами міста, що працювали за будівельними контрактами, виконано будівельних робіт на суму 1 561, млн. грн., що на 43,9% менше, ніж у 2008 році.

Слід зазначити, що негативні тенденції на ринку будівництва призводять до суттєвого скорочення доходної частини бюджету міста як у частині спеціального фонду (кошти від продажу землі), так і до загального фонду бюджету. Зокрема у 2009 році обсяг надходжень до загального фонду бюджету міста коштів замовників, залучених на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури міста Одеси згідно з договорами пайової участі, склав 19,0 млн. грн. (5,8% уточненого річного плану та 20,4% фактичного показника 2008 року).

Незважаючи на вигідне географічне розташування міста та наявність інвестиційно-привабливих виробничих та комерційних потужностей, обсяги іноземного капіталу, залученого до господарського комплексу Одеси, є порівняно невисокими (Таблиця 2.14)

Таблиця 2.14 Основні показники інвестиційної діяльності м. Одеси у 2005-2009 рр.

Показник	2005	2006	2007	2008 рік	2009
Обсяг, млн. дол. США (на кінець періоду)	369,8	435,4	501,3	516,8	554,8
Темп росту до попереднього періоду, %	115,1	117,7	115,1	103,1	107,4
Обсяг, млн. дол. США (на кінець періоду), (Україна)	16 375,2	21 186,0	29 489,4	35 723,4	40 026,8
Темп росту до попереднього періоду в середньому по країні %	181,0	129,4	139,2	139,2	112,0
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного мешканця (Україна), дол. США	348,9	454,2	635,9	774,2	870,9
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного мешканця міста, дол. США	369,7	435,2	498,4	512,4	549,1

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради, Державний комітет статистики України

Станом на 01.01.2010 року у економіку м. Одеси було залучено 554,8 млн. дол. США, що у розрахунку на одного мешканця складало 63% середнього показника по країні.

Станом на кінець 2009 року іноземний капітал надійшов на 716 підприємств міста. Основними країнами-інвесторами економіки міста виступають Нідерланди, Кіпр, Сполучене Королівство.

Незважаючи на скорочення інвестиційної активності, яке відбулося у м. Одесі у II половині 2008 року та у 2009 році, основні показники інвестиційно-будівельної діяльності у місті залишаються на високому рівні. Зокрема за підсумками 2009 року, обсяг інвестицій у основний капітал у розрахунку на одного мешканця був у 1,7 рази більшим, ніж у середньому по країні, обсяг уведеного до експлуатації житла – у 2,9 рази.⁸

Негативні тенденції на ринку нерухомості негативно впливають на динаміку надходжень до загального та спеціального фондів бюджету міста, що, у свою чергу, призводить до зменшення рівня бюджетної забезпеченості Одеси.

Незважаючи на вигідне географічне розташування міста та наявність інвестиційно-привабливих виробничих та комерційних потужностей, обсяги іноземного капіталу, залученого до господарського комплексу Одеси, є порівняно невисокими – станом на 01.01.2010 року обсяг залучених інвестицій прямих іноземних інвестицій складав 63% середнього показника по країні у розрахунку на одного мешканця.

⁸ У розрахунку на 1 000 осіб наявного населення

2.4. Невиробнича сфера

2.4.1. Житлове та комунальне господарство міста

Житлово-комунальному господарству м. Одеси характерною є низка проблем, в цілому типових для переважної більшості міст України. Сюди, передусім, відноситься високий рівень зношеності основних засобів, у тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Зокрема питома вага ветхих та аварійних теплових та парових мереж у їх загальній протяжності у двотрубному обчисленні на кінець 2009 року складала 59%, питома вага ветхих та аварійних водоводів у їх загальній одиночній протяжності – 60,5%.

Крім цього, у місті протягом аналізованого періоду зберігається необхідність покращення фінансового стану підприємств, які надають житлово-комунальні послуги, шляхом впровадження економічно обґрунтованих тарифів, які б на 100% відшкодовували собівартість надання послуг, підвищення рівня збору платежів за житлово-комунальні послуги.

Основні показники, що характеризують розвиток житлово-комунального господарства у м. Одесі наведено нижче (Таблиця 2.15).

Таблиця 2.15 Основні показники, що характеризують житлово-комунальне господарство м. Одеси

Показник	Теплопостачання та гаряче водопостачання	Водопостачання та водовідведення	Утримання будинків та прибудинкових територій	Разом
Заборгованість населення за отримані послуги станом на 01.01.2008 року, млн. грн.	102,5	35,8	18,5	156,8
Заборгованість станом на 01.01.2009 року, млн. грн.	105,8	99,4	34,8	240,0
у т.ч. прострочена (більше 3-х місяців)	61,5	н/д	20,2	81,7
Заборгованість станом на 01.01.2010 року, млн. грн.	153,8	107,1	53,4	314,3
у т.ч. прострочена (більше 3-х місяців)	118,7	71,9	н/д	190,6
Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг для населення у 2007року, %	76,3	76,9/64,4	54,0	X
Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг для населення у 2008 році, %	70,2	87,3/81,6	69,1	X
Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг для населення у 2009 році, %	97,5	65,7	Тариф розраховано по кожному будинку окремо, з урахуванням технічних характеристик	X
Ступінь проплати населення за послуги у 2007 році, %	101,2	94,2/95,5	96,4	X
Ступінь проплати населення за послуги у 2008 році, %	62,9	93,2	93,8	X
Ступінь проплати населення за послуги у 2009 році, %	81,2	89,5	90,8	-

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

Таким чином, протягом звітнього періоду у Одесі зберігається тенденція до накопичення заборгованості населення за житлово-комунальні послуги, обсяг якої станом на 01.01.2010 року склав 314,3 млн. грн. (у тому числі обсяг простроченої заборгованості склав 190,6 млн. грн.), що у розрахунку на одного мешканця є високим.

Міською владою протягом 2005-2008 рр. проводилася робота у напрямку приведення тарифів на житлово-комунальні послуги до економічно обґрунтованого рівня. Зокрема, у зв'язку зі зростанням цін на природний газ для виробництва теплової енергії на потреби централізованого опалення та гарячого водопостачання установ бюджетної сфери, рішенням виконавчого комітету Одеської міської ради від 14.02.2008 р. № 96 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Одеської міської ради від 20.09.2007 р. № 1012 «Про заходи щодо впорядкування системи надання послуг з теплопостачання та удосконалення тарифної політики в

теплоенергетичній галузі м. Одеси» тарифи на теплову енергію для бюджетних організацій та інших споживачів були скориговані у бік збільшення.

Відповідно до «Порядку формування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2006 року № 959 із змінами та доповненнями, 14 лютого 2008 року виконавчим комітетом Одеської міської ради було прийнято рішення № 95 «Про коригування тарифів на послуги водопостачання та водовідведення», згідно з яким тарифи на послуги з водопостачання було підвищено на 17,6%. Перегляд тарифів відбувався і у II півріччі 2008 р.

Також, рішенням виконавчого комітету Одеської міської ради від 21.08.2008 р. № 970 «Про заходи щодо введення адресної муніципальної допомоги мешканцям міста на оплату житлово-комунальних послуг та встановлення тарифів на послуги з утримання будинків та прибудинкових територій» тарифи на послуги з утримання будинків та прибудинкової території було підвищено. Згідно з прийнятим рішенням, мінімальний тариф за утримання будинків складає - 0,95 грн. за 1 кв. м. (без ПДВ), максимальний тариф - 4,535 грн. за 1 кв. м.

Однак, незважаючи на ухвалені рішення, тарифи на житлово-комунальні послуги у місті продовжують залишатися на рівні, нижчому за собівартість їх надання.

Рівень платіжної дисципліни населення міста у частині сплати рахунків за житлово-комунальні послуги залишався протягом аналізованого періоду в цілому сумірним з показниками багатьох українських міст та меншим за 100%.

Протягом аналізованого періоду, у м. Одесі залишаються актуальними проблеми високого рівня зношеності основних засобів, у тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, та необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення. Крім того, існує необхідність поліпшення фінансового стану підприємств, які забезпечують життєдіяльність міста шляхом впровадження економічно-обґрунтованих тарифів на житлові та комунальні послуги.

Протягом звітної періоду у Одесі зберігається тенденція до накопичення заборгованості населення за житлово-комунальні послуги, обсяг якої станом на 01.01.2010 року склав 314,3 млн. грн. (у тому числі обсяг простроченої заборгованості склав 190,6 млн. грн.), що у розрахунку на одного мешканця є високим.

3. Комунальна власність міста

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших нормативно-правових актів територіальним громадам сіл, селищ, міст, районів у містах належить право комунальної власності на такі об'єкти:

- рухоме і нерухоме майно;
- доходи місцевих бюджетів та інші кошти;
- земля та природні ресурси;
- комунальні підприємства;
- частки власності у майні приватизованих підприємств;
- житловий фонд та нежитлові приміщення;
- заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування;
- інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

Одеська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, у тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку.

3.1. Земельні ресурси

Міська влада протягом 2006-2009 рр. проводила активну політику щодо відчуження земельних ділянок несільськогосподарського призначення. Водночас протягом 2008-2009 рр. обсяги надходжень до бюджету розвитку від реалізації землі скорочувались (Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 Обсяг надходжень від реалізації землі у 2006-2009 рр.

Роки	Кількість реалізованих земельних ділянок	Загальна площа земельних ділянок, які були приватизовані, га	Обсяг надходжень від реалізації землі, тис. грн.
2006 рік	41	19,61	85 974,2
у т.ч. через аукціони	25	12,6	н/д
2007 рік	39	20,2	122 978,5
у т.ч. через аукціони	32	17,6	н/д
2008 рік	39	79	80 283,5
у т.ч. через аукціони	11	4,3	19 737,1
2009 рік	12	10,6	45 495,9 ⁹
у т.ч. через аукціони	5	2,73	12 570,8

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

У 2009 році до бюджету розвитку надійшло доходів від реалізації землі обсягом 45,5 млн. грн., що складає 18% уточненого річного плану та 56,7% до відповідного показника 2008 року.

Зменшення обсягів надходжень від реалізації землі, пов'язано, передусім, зі скороченням платоспроможного попиту на земельні ділянки. Зокрема у 2009 році шляхом земельних торгів було відчужено 5 земельних ділянок (у 2008 році - 11). Зменшився також і обсяг коштів, що було акумульовані від продажу землі на аукціонах.

Міська рада активно використовує земельні активи для наповнення загального фонду бюджету міста як шляхом надання земельних ділянок у оренду, так і шляхом залучення коштів від забудовників на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури міста згідно з договорами за право забудови.

Станом на кінець 2008 року у місті діяло 1 323 договорів оренди земельних ділянок (Таблиця 3.2):

Таблиця 3.2 Інформація щодо оренди земельних ділянок у м. Одесі

Роки	Кількість укладених договорів оренди станом на кінець звітного періоду	Кількість укладених договорів оренди протягом звітного періоду	Надійшло коштів від оренди, тис. грн.
2006 рік	1 011	229	27 497,5
2007 рік	1 191	180	39 948,6
2008 рік	1 358	98	50 737,1
2009 рік	1 323	н/д	64 513,6

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

Щорічні обсяги надходжень до бюджету міста орендної плати за землю протягом 2006-2009 рр. зростали, на що впливало поступове підвищення ставок орендної

⁹ За даними Департаменту фінансів Одеської міської ради

плати за користування землею. Зокрема у 2009 році до бюджету міста надійшло 64,5 млн. грн. орендної плати за землю, що на 3,9 млн. грн. більше, ніж було передбачено уточненим річним планом та на 13,8 млн. грн. більше за фактичний показник 2008 року.

Натомість динаміка надходження коштів від забудовників на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури міста згідно з договорами за право забудови протягом 2008-2009 рр. була негативною. Зокрема у 2009 році обсяг таких надходжень зменшився порівняно з 2008 роком, у 5 разів та склав 19,0 млн. грн. (5,8% уточненого річного плану). Серйозною проблемою для міста залишається наявність заборгованості інвесторів за укладеними договорами, обсяг якої станом на 01.01.2010 р. складає 52,7 млн. грн.

3.2. *Нерухоме майно, що перебуває в комунальній власності*

Рішенням Одеської міської ради від 27.06.2006 р. «Про впорядкування роботи виконавчих органів Одеської міської ради з виконання функцій орендодавця нежилых приміщень, що знаходяться в комунальній власності територіальної громади м. Одеси» визначено, що єдиним уповноваженим органом Одеської міської ради з питань виконання функцій розпорядника нежилыми будівлями (спорудами, приміщеннями), що знаходяться у комунальній власності територіальної громади міста Одеси є Представництво по управлінню комунальною власністю.

Обсяги надходжень до бюджету розвитку від реалізації об'єктів комунальної власності протягом 2008-2009 рр. скорочувались. Зокрема у 2009 році у місті було укладено 198 договорів купівлі-продажу об'єктів комунальної власності, загальною площею 28,2 тис. кв. м. Коштів від реалізації майна було акумульовано обсягом 65,2 млн. грн., що складає 29,4% уточненого річного плану та 51,2% фактичного показника 2008 року (Таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 Обсяг надходжень від приватизації комунального майна протягом 2006-2009 рр.

Роки	Кількість об'єктів	Загальна площа об'єктів комунальної власності, які були приватизовані, м кв.	Обсяг надходжень від реалізації майна, тис. грн.
2006 рік	253	52 400,0	128 638,3
2007 рік	426	67 285,5	177 146,0
2008 рік ¹⁰	211	36 300,0	127 429,8
2009 рік	198	28 200,0	65 203,2

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

¹⁰ Інформація щодо кількості та площі об'єктів відчужених у 2008 році надана Департаментом фінансів Одеської міської ради

Слід зазначити, що майже третину надходжень від реалізації об'єктів комунальної власності забезпечено продажем 17 найбільших об'єктів загальною площею 5,6 тис. кв. метрів на суму 18,8 млн. грн.(без ПДВ)

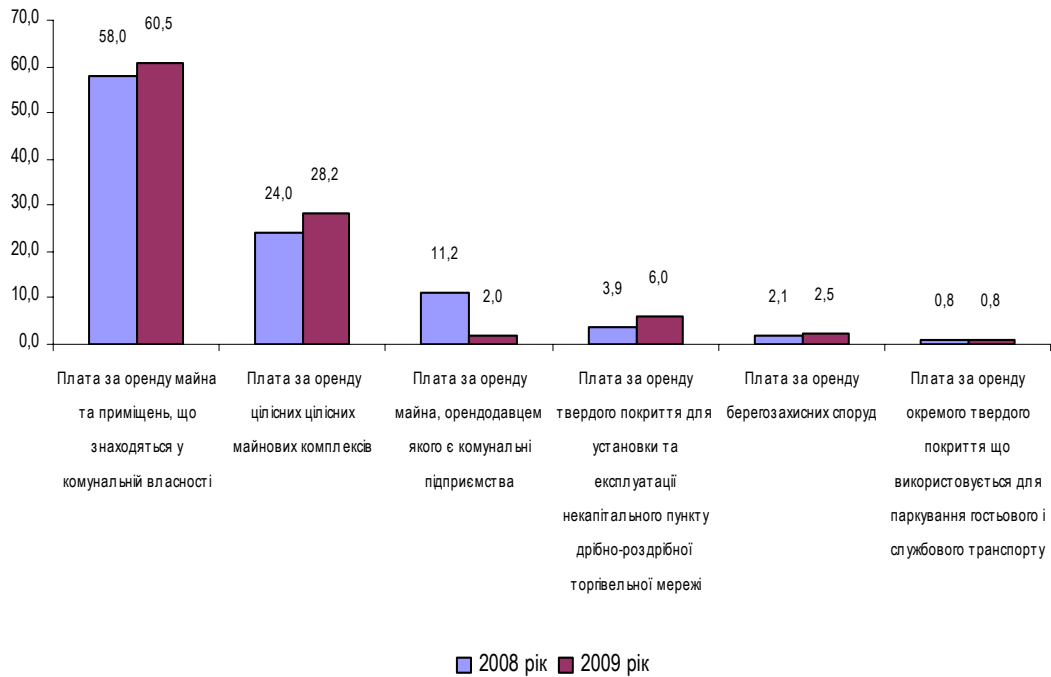
Надання комунального майна територіальної громади міста в оренду залишається протягом аналізованого періоду важливим джерелом наповнення загального фонду бюджету міста. Станом на кінець 2009 року на обліку в Представництві по управлінню комунальною власністю міста знаходилось 2 479 діючих договорів оренди загальною площею 459,8 тис. кв. м. Протягом 2009 року до бюджету міста надійшло 62 млн. грн. плати за оренду цілісних майнових комплексів (100,9% уточненого річного плану та 90,2% фактичного показника 2008 року (Таблиця 3.4).

Таблиця 3.4 Динаміка надходження коштів від оренди об'єктів комунальної власності протягом 2006-2009 рр.

Роки	Кількість укладених договорів оренди станом на кінець звітного періоду	Кількість укладених договорів оренди протягом звітного періоду	Надійшло плати за оренду цілісних майнових комплексів, тис. грн.
2006 рік	2 883	247	36 838,6
2007 рік	2 800	74	54 683,5
2008 рік	н/д	н/д	68 685,6
2009 рік	2 479	н/д	61 958,7

Джерело: Виконавчий комітет Одеської міської ради

У структурі надходжень до бюджету міста плати за оренду майна найбільша питома вага припадає на надходження від оренди майна та приміщень, що знаходяться у комунальній власності (Рисунок 3.1)

Рисунок 3.1 Структура надходжень до бюджету міста Одеси від оренди комунального майна у 2008-2009 рр. %

Джерело: за даними Департаменту фінансів Одеської міської ради

Одеською міською радою ухвалено низку рішень, спрямованих на впорядкування роботи виконавчих органів ради з виконання функцій орендодавця об'єктів комунальної власності, що знаходяться в комунальній власності територіальної громади м. Одеси. Зокрема встановлено, що єдиним уповноваженим органом Одеської міської ради з питань виконання функцій орендодавця нежилих будівель (споруд, приміщень), що знаходяться у комунальній власності територіальної громади міста Одеси, є Представництво по управлінню комунальною власністю. При цьому кошти за оренду майна, приміщень, що знаходяться в комунальній власності, крім цілісних майнових комплексів, зараховується на рахунок Представництва по управлінню комунальною власністю та в розмірі 80% без ПДВ перераховуються до бюджету м. Одеси.

Що стосується інших об'єктів комунальної власності (майно комунальних підприємств; окреме, індивідуально визначене майно (тверде покриття), що є власністю територіальної громади м. Одеси та використовується для паркування автотранспорту; берегозахисні споруди у вигляді штучних піщаних пляжів та пляжів із щебеню, що є власністю територіальної громади м. Одеси) то порядок їх оренди визначається відповідними рішеннями міської ради. При цьому функції орендодавців, згідно цих рішень, покладено на різні структурні підрозділи міської ради. Різними також є пропорції зарахування коштів за оренду таких об'єктів до бюджету міста.

Одеська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, у тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку.

Незважаючи на те, що протягом аналізованого періоду Одеська міська рада проводила активну політику у частині відчуження та реалізації земельних ділянок несільськогосподарського призначення та об'єктів комунальної власності, протягом останніх двох років у місті зберігається тенденція до скорочення обсягів надходження до бюджету розвитку від операцій з капіталом. Головним чином, це пов'язано зі скороченням платоспроможного попиту на земельні ділянки та комунальне майно, на що вплинули наслідки фінансово-економічної кризи. Слід зазначити, що збереження тенденції до скорочення обсягів доходів від операцій з капіталом може суттєво ускладнити процес акумулювання коштів, необхідних для погашення 30.12.2010 року частини кредиту (транш В обсягом 10,0 млн. швейцарських франків), залученого шляхом укладення строкового кредитного договору з іноземною фінансовою установою BNP PARIBAS FINANCE PLC (Великобританія).

Земельні та майнові активи територіальної громади міста протягом 2005-2009 рр. виступають важливим джерелом наповнення доходної частини загального фонду бюджету міста. Зокрема у 2009 році сукупна питома вага надходжень плати за оренду комунального майна та орендної плати за землю склала у доходній частині загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складала 10% (у 2008 році – 8,8%).

4. БЮДЖЕТ МІСТА

4.1. Бюджетна система України

Засади бюджетної системи України, її структура, принципи, правові основи функціонування, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства визначені Бюджетним Кодексом України. Окрім Бюджетного Кодексу нормативно-правовими актами, які регулюють бюджетні відносини, є:

- Конституція України – основний закон України, у якому визначені базові поняття бюджету, бюджетної системи держави, повноваження та функції органів влади в частині бюджетних відносин на всіх рівнях;
- Закон про Державний бюджет України – документ, у якому розподіляються доходи та видатки держави на суспільні потреби, розмір та цільове спрямування цих видатків, а також розподіляються доходи та видатки між Державою та адміністративно-територіальними одиницями;
- інші закони, які регулюють бюджетні правовідносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів та розгляду звітів про виконання бюджету, а також контролю за виконанням бюджету;
- нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, прийняті на базі і з метою виконання Бюджетного кодексу та інших законів України, які регулюють бюджетні відносини;
- нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади, прийняті на базі та з метою виконання Бюджетного кодексу, інших законів України, які регулюють бюджетні відносини;
- рішення органів місцевого самоврядування, прийняті відповідно до Бюджетного кодексу та нормативно-правових актів, які регулюють бюджетні відносини;
- нормативно-правові акти, які регулюють податкове законодавство та опосередковано впливають на бюджетні взаємовідносини.

Бюджетна система України є сукупністю Державного бюджету та місцевих бюджетів, яка побудована з урахуванням економічних відносин, державного та адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права. Місцевими бюджетами визнаються бюджет Автономної республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах та бюджети місцевого самоврядування.

Бюджет м. Одеси є бюджетом місцевого самоврядування.

4.1.1. Бюджетні взаємовідносини між державою та місцевими органами управління

Міжбюджетні відносини – це відносини між Державою та місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією України та законами України. Метою регулювання міжбюджетних відносин є забезпечення відповідності між повноваженнями на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами України за бюджетами, та бюджетними ресурсами, які повинні забезпечувати виконання цих повноважень.

Відповідно до Бюджетного кодексу, держава несе відповідальність за всі видатки загальнонаціонального масштабу, а саме видатки на державне управління, законодавчу, судову та виконавчу владу, міжнародну діяльність, фундаментальні та прикладні дослідження, національну оборону, правоохоронну діяльність та інші програми, які мають виключно державне значення. Міська рада здійснює управління значною частиною видатків у соціальних сферах. Розмежування видатків між бюджетами здійснюється з урахуванням критеріїв повноти надання послуги та наближення її до безпосереднього споживача.

Чинним законодавством передбачено, що для виконання делегованих повноважень за місцевими радами закріплюється ряд загальнодержавних податків та зборів, включаючи такі, як податок з доходів фізичних осіб, плата за землю, плата за видачу ліцензій та сертифікатів, податок на прибуток підприємств, які знаходяться у комунальній власності, місцеві податки та збори, тощо. Бюджетний кодекс передбачає, що надходження від певних загальнодержавних податків, отриманих в рамках юрисдикції місцевої ради, розподіляються між Державним бюджетом, обласним бюджетом та місцевим бюджетом або повністю залишаються у місцевому бюджеті.

Крім цього, для реалізації міжбюджетних відносин існують міжбюджетні трансферти, тобто кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого. Міжбюджетні трансферти з Державного бюджету в місцевий бюджет представлені у формі дотацій (дотації вирівнювання, інші дотації) або різноманітних цільових субвенцій. Дотації вирівнювання є особливістю бюджетної системи України, за допомогою яких держава надає кошти бюджетам певних регіонів та міст України, планові надходження яких є недостатніми для фінансування необхідних витрат у відповідному бюджетному році. Субвенції з Державного бюджету зараховуються безпосередньо в місцевий бюджет на визначені цілі з попередньо визначеними строками та умовами використання.

У свою чергу міська рада може передбачати у місцевому бюджеті такі види міжбюджетних трансфертів: субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування, субвенції на виконання власних повноважень територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань, субвенції на виконання інвестиційних проєктів, інші субвенції. Крім того, при формуванні Міністерством фінансів України прогнозних показників місцевих бюджетів за доходами і видатками, що

враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів на відповідний рік, у разі перевищення прогнозного обсягу доходів над розрахунковим обсягом видатків місцевого бюджету, установлюється обсяг коштів, що підлягає передачі з бюджету міста до Державного бюджету.

4.1.2. Бюджетний процес

Згідно з Бюджетним Кодексом (глави 12), бюджетний процес складається з таких стадій:

Міністерство фінансів України доводить виконавчому комітету особливості складання розрахунків до проекту бюджету на наступний бюджетний період.

Виконавчий комітет зобов'язаний надати необхідну інформацію Міністерству фінансів України – для проведення розрахунків обсягів міжбюджетних трансфертів і інших показників, Верховній Раді України – для перевірки вірогідності цих розрахунків.

Згідно з типовою формою бюджетних запитів, визначеною Міністерством фінансів України, місцеве фінансовий орган розробляє та доводить до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів.

Головні розпорядники бюджетних коштів організують розробку бюджетних запитів для подання місцевому фінансовому органу у встановлений термін та порядок. Головні розпорядники бюджетних коштів несуть відповідальність за своєчасність, вірогідність та зміст поданих місцевому фінансовому органу бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту місцевого бюджету, згідно з вимогами місцевого фінансового органу.

Фінансовий орган на будь-якому етапі складання й розгляду проекту бюджету проводить аналіз бюджетних запитів, поданих головними розпорядниками бюджетних коштів, з точки зору його відповідності меті, пріоритетності, а також дієвості й ефективності використання бюджетних засобів. На основі результатів аналізу, Керівник фінансового органу приймає рішення щодо включення бюджетного запиту до пропозиції проекту місцевого бюджету перед поданням його на розгляд.

Після схвалення Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України Міністерство фінансів України доводить виконавчому комітету міста розрахунки прогнозних обсягів міжбюджетних трансфертів, методика їх визначення та інші показники, необхідні для складання проекту бюджету, а також пропозиції щодо форми проекту рішення про бюджет (типова форма рішення).

У тижневий термін після ухвалення закону про Державний бюджет України в другому читанні Кабінет Міністрів України доводить виконавчому комітету міста положення та показники міжбюджетних відносин (обсяги міжбюджетних трансфертів і текстові статті, що визначають особливості міжбюджетних відносин на наступний бюджетний період), які були проголосовані Верховною Радою

України при прийнятті проекту закону про Державний бюджет України в другому читанні.

На підставі інформації, а також відповідних даних управлінь та служб, місцеве фінансовий орган готує проект рішення про бюджет міста, який надалі виноситься на сесію міської ради.

Міська рада при затвердженні бюджету повинна враховувати обсяги міжбюджетних трансфертів та інші положення, що були затверджені Верховною Радою України при прийнятті проекту закону про Державний бюджет України в другому читанні. Міський бюджет на наступний бюджетний період затверджується відповідними рішеннями міської ради не пізніше, ніж у двотижневий термін після офіційного опублікування закону про Державний бюджет України.

Якщо до початку нового бюджетного періоду не прийнято відповідне рішення про бюджет, місто має право здійснювати витрати з відповідного бюджету лише на цілі, які визначені в рішенні про бюджет на попередній бюджетний період. При цьому щомісячні видатки не можуть перевищувати 1/12 обсягу видатків, визначених рішенням міської ради про бюджет на попередній бюджетний період, крім витрат на обслуговування та погашення боргових зобов'язань. До прийняття рішення про бюджет на поточний бюджетний період здійснювати капітальні витрати забороняється.

Фінансовий орган міської ради здійснює загальну організацію та управління виконання бюджету, координує діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету.

Казначейське обслуговування бюджету здійснюється управлінням державного казначейства України.

Бюджет виконується за розписом, що затверджується Керівником фінансового органу (до затвердження розпису затверджується тимчасовий розпис на відповідний період). Керівник фінансового органу протягом бюджетного періоду забезпечує відповідність розпису бюджету встановленим бюджетним призначенням.

Фінансовий орган в процесі виконання місцевого бюджету за доходами здійснює прогнозування та аналіз доходів бюджету.

Податки, збори (обов'язкові платежі) та інші доходи бюджету зараховуються безпосередньо на рахунок бюджету, відкритий у відділенні Державного казначейства, і не можуть акумулюватися на рахунках органів стягнення. Органи стягнення забезпечують своєчасне та в повному обсязі надходження до місцевих бюджетів податків та зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів відповідно до законодавства.

Стадіями виконання бюджету міста за видатками визнаються: встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів на основі затвердженого бюджетного розпису; затвердження кошторисів розпорядникам бюджетних коштів; взяття бюджетних зобов'язань; отримання товарів, робіт, послуг; здійснення

платежів; використання товарів, робіт та послуг на виконання бюджетних програм. Державне казначейство України здійснює контроль за відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів розпису бюджету.

Також, згідно з Бюджетним кодексом, для покриття касових розривів, що виникають під час виконання загального фонду місцевого бюджету, а саме пов'язаних із забезпеченням фінансування захищених статей видатків, місцева рада, або місцева державна адміністрація за рішенням місцевої ради, може отримувати короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на термін до трьох місяців без нарахування відсотків за користування цими коштами.

Рішення про внесення змін до Рішення про бюджет приймається міською радою за поданням офіційного висновку фінансового органу про обсяг вільного залишку бюджетних коштів, перевиконання або недовиконання доходної частини загального фонду бюджету. Факт перевиконання доходної частини загального фонду бюджету визнається за підсумками першого півріччя та наступних звітних періодів поточного бюджетного періоду на підставі офіційних висновків фінансового органу за умови перевищення доходів загального фонду бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів), врахованих у розписі бюджету на відповідний період, не менше ніж на 5%. Факт недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету визнається на підставі офіційних висновків фінансового органу за підсумками квартального звіту при недоотриманні доходів загального фонду бюджету, врахованих у розписі бюджету на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків.

Рішення про внесення змін до рішення про місцевий бюджет можуть бути також ухвалені міською радою з урахуванням положень статті 52 Бюджетного Кодексу (у випадку виникнення відхилень оцінки прогнозу макропоказників соціального та економічного розвитку України та надходжень у бюджет від прогнозу, врахованого при затвердженні Державного бюджету) і в разі настання інших випадків, передбачених Бюджетним Кодексом.

Періодичність, структура та терміни подання звітності про виконання бюджету визначаються Державним казначейством України. Управління Державного казначейства складає та подає фінансовому управлінню баланси, звіти про виконання бюджету та інші фінансові звіти за правилами та формами, встановленими Державним казначейством України за погодженням з Міністерством фінансів України та Рахунковою палатою.

Квартальні та річні звіти про виконання бюджету подаються до міської ради у двомісячний строк після виконання відповідного бюджетного періоду. Перевірка бюджету здійснюється комісією з питань бюджету міської ради, після чого міська рада затверджує звіт про виконання бюджету або приймає інше рішення з цього приводу.

4.1.3. Контроль та виконання бюджету

Відповідно до Бюджетного кодексу на всіх стадіях бюджетного процесу здійснюється внутрішній фінансовий контроль, який має забезпечувати:

- постійну оцінку достатності та відповідності діяльності бюджетної установи вимогам внутрішнього фінансового контролю;
- оцінку діяльності на відповідність результатів встановленим завданням і планам;
- інформування безпосередньо керівника бюджетної установи про результати кожної перевірки (оцінки, розслідування, вивчення чи ревізії), проведеної підрозділом внутрішнього фінансового контролю.

Розпорядники бюджетних коштів відповідають за організацію та стан внутрішнього контролю і аудиту як у своїх установах, так і в підвідомчих установах. Організація ефективної системи внутрішнього контролю за фінансово-господарською діяльністю установи покладається на його керівника.

Зовнішній контроль і аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ здійснюється Головним контрольно-ревізійним управлінням України – відповідно до його повноважень, визначених законом.

Моніторинг реалізації бюджету міста виконує постійна комісія міської ради з питань бюджету. Фінансовий орган міської ради контролює відповідність бюджету міста діючому українському бюджетному законодавству. Крім того, Державна контрольно-ревізійна служба України здійснює моніторинг законності та ефективності використання коштів бюджету міста, вірогідності звітів про виконання бюджету. Міське контрольно-ревізійне управління вповноважене виконувати перевірки та аудит міських органів, підприємств, організацій, установ, які отримують фінансування з бюджету міста та подає пропозиції разом з актом перевірки місцевому фінансову органу для припинення дій з бюджетними коштами або скороченні бюджетних асигнувань.

Постійна комісія міської ради вибирає незалежну аудиторську фірму для виконання аудиту фінансових рахунків міста, пов'язаних з використанням бюджетних фондів у відповідному бюджетному році. На базі результатів такого аудиту, місцеве фінансовий орган надсилає на розгляд постійної комісії з питань бюджету пропозиції щодо усунення недоліків у виконанні бюджету міста за попередній рік, та усунення їх реалізації в наступному бюджетному році.

4.1.4. Введення в бюджет м. Одеси

Місто Одеса є адміністративним центром однойменної області. Адміністративно місто поділено на 4 райони: Київський, Малиновський, Приморський, Суворовський. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

Міський бюджет затверджується у термін, визначений статтею 77 Бюджетного кодексу України (не пізніше ніж у двотижневий термін після офіційного опублікування Закону про Державний бюджет).

Формування міського бюджету здійснюється на підставі положень Бюджетного Кодексу України, показників міжбюджетних трансфертів, затверджених для міста Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік та рішенням обласної ради про обласний бюджет на відповідний рік, бюджетних запитів головних розпорядників коштів, надходжень доходів до бюджету з урахуванням досягнутих показників економічного і соціального розвитку міста за попередній рік та прогнозних показників економічного розвитку міста на поточний рік.

Доходи бюджету м. Одеса формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів.

Бюджет м. Одеса розподіляється на загальний та спеціальний фонди. Джерела формування фондів визначаються виключно законами України. Загальний фонд бюджету включає всі доходи крім тих, що призначені для спеціального фонду, всі видатки загального фонду, які формуються виключно за рахунок надходжень загального фонду та фінансування загального фонду бюджету. Спеціальний фонд бюджету включає бюджетні призначення на видатки за рахунок конкретно визначених джерел надходжень, гранти або дарунки (у вартісному обрахунку), одержані розпорядниками бюджетних коштів на конкретну мету, різницю між доходами та видатками спеціального фонду бюджету.

За загальним фондом бюджет може прийматися з дефіцитом виключно на суму вільного залишку бюджетних коштів сформованого у попередньому періоді. За спеціальним фондом може прийматися з дефіцитом у частині дефіциту бюджету розвитку, який покривається за рахунок запозичень. Створення позабюджетних фондів не допускається чинним законодавством.

До доходів, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів (делеговані, або закріплені доходи) та належать до загального фонду бюджету міста належать:

- податок з доходів фізичних осіб у частині, що належить бюджету міста обласного значення (75%);
- державне мито в частині, що надходить до бюджету міста;

- плата за ліцензії на впровадження певних видів господарської діяльності та сертифікати;
- плата за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності;
- плата за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності, що справляються виконавчим органом місцевої ради;
- надходження адміністративних штрафів, що накладаються виконавчим органом місцевої ради або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями;
- єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва в частині, що належить бюджету міста.

До доходів, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів (власні доходи) та належать до загального фонду бюджету міста відносяться такі:

- місцеві податки і збори, що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування;
- плата за землю в частині, що належить бюджету міста обласного значення (75%);
- надходження сум відсотків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами;
- податок на промисел, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;
- плата за оренду майнових комплексів, що перебувають у комунальній власності;
- гранти та дарунки у вартісному обрахунку;
- податок на прибуток підприємств комунальної власності;
- інші надходження, передбачені законодавством.

Джерелами формування спеціального фонду, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, є:

у частині доходів:

- податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів у частині, що зараховується до бюджету міста;

- плата за забруднення навколишнього природного середовища у частині, що зараховується до відповідного бюджету;
- власні надходження бюджетних установ, які утримуються за рахунок коштів відповідного бюджету;
- надходження до цільових фондів, утворених міською радою;
- кошти від відчуження майна спільної власності територіальної громади міста;
- кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення;
- надходження дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, що є у власності територіальної громади;
- кошти, що передаються з іншої частини місцевого бюджету;
- трансферти з інших бюджетів;
- кошти від повернення позик, які надавались з місцевого бюджету до набрання чинності Бюджетним кодексом;

у частині кредитування:

- повернення кредитів, наданих з міського бюджету молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла;

у частині фінансування:

- запозичення до бюджету розвитку.

Видатки бюджету міста формуються та спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених Одеською міською радою.

Виконання бюджету м. Одеса за видатками здійснюється в такому порядку:

- затвердження річного та помісячного розпису міського бюджету;
- встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів;
- затвердження кошторисів розпорядникам бюджетних коштів;
- взяття бюджетних зобов'язань;

- отримання товарів, робіт та послуг;
- здійснення платежів;
- використання товарів, робіт та послуг на виконання бюджетних програм.

Бюджет розвитку є складовою частиною спеціального фонду бюджету міста. Надходження до бюджету розвитку включають:

- кошти від відчуження майна, яке знаходиться у комунальній власності, у тому числі від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення;
- кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету за рішенням відповідної ради;
- запозичення, здійснені у порядку, визначеному Бюджетним Кодексом та іншими законами України (окрім коштів на покриття касових тимчасових розривів);
- субвенції з інших бюджетів на виконання інвестиційних проектів.

До витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів належать:

- погашення основної суми боргу (окрім коштів на покриття тимчасових касових розривів);
- капітальні вкладення;
- внески органів влади у статутні фонди суб'єктів підприємницької діяльності.

Фінансовий орган міської ради та інші органи виконавчої влади здійснюють загальну організацію виконання міського бюджету, координують діяльність учасників бюджетного процесу та тісно співпрацюють з державною податковою інспекцією у м. Одесі, яка забезпечує надходження всіх податків і зборів до міського бюджету.

Фінансовий орган міської ради в процесі виконання міського бюджету здійснює прогнозування та аналіз виконання доходів.

За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету м. Одеси. Управління Державного казначейства здійснює:

- розрахунково-касове обслуговування розпорядників бюджетних коштів;

- контроль бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень, прийнятті зобов'язань та проведенні платежів;
- бухгалтерський облік та складання звітності бюджетних установ м. Одеси.

Управління Державного казначейства веде облік всіх надходжень, що належать бюджету, та за поданням органів стягнення, погодженим з відповідними фінансовими органами, здійснює повернення коштів, що були помилково або надмірно зараховані до бюджету міста.

Звіт про виконання бюджету міста за доходами і видатками складає Управління Державного казначейства.

Фінансовий орган міста складає звіт виконання плану по штатах і контингентах, аналізує звіт про виконання бюджету за доходами і видатками, готує пояснювальну записку, і разом зі звітністю, яку отримують від Управління Державного казначейства, подають їх до вищого фінансового органу.

Квартальні та річні звіти про виконання бюджетів затверджуються міською радою за поданням виконавчого органу ради.

Місто Одеса є адміністративним центром однойменної області. Адміністративно місто поділено на 4 райони: Київський, Малиновський, Приморський, Суворовський. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

4.2. Агрегований бюджет міста Одеси протягом 2006–2009 рр.

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Одеси, його представлено у форматі бюджетного балансу (Таблиця 4.1). Агрегований бюджет міста Одеси за 2006-2009 рр. наведено у Додатку до рейтингового звіту №1.

Таблиця 4.1. Бюджет міста Одеси у форматі бюджетного балансу у 2006-2009 рр., тис. грн.

Показник	2007			2008			2009		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	2007 Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	2008 Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	2009 Разом
Податкові надходження	951 056,7	24 827,6	975 884,4	1 145 641,2	33 092,2	1 178 733,4	1 117 783,5	38 234,0	1 156 017,5
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	251 391,8	89 398,9	340 790,7	192 283,6	98 249,3	290 532,9	129 157,5	109 478,2	238 635,7
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів	322 570,4	0,0	322 570,4	347 284,5	54 838,6	402 123,1	376 025,5	110 085,3	486 110,8
Операційні надходження всього	1 525 018,9	114 226,6	1 639 245,5	1 685 209,3	186 180,1	1 871 389,4	1 622 966,5	257 797,5	1 880 764,0
Поточні видатки	806 645,8	62 772,1	869 417,9	984 121,3	84 841,9	1 068 963,2	1 141 263,8	87 891,3	1 229 155,1
Субсидії та поточні трансферти	503 518,9	4 914,6	508 433,5	617 767,2	58 588,7	676 355,9	499 259,9	112 957,7	612 217,6
Операційні видатки всього	1 310 164,7	67 686,7	1 377 851,4	1 601 888,5	143 430,6	1 745 319,1	1 640 523,7	200 849,0	1 841 372,7
Операційний баланс	214 854,2	46 539,9	261 394,1	83 320,9	42 749,5	126 070,4	-17 557,2	56 948,5	39 391,3
Фінансовий дохід	7 386,7	0,0	7 386,7	15 538,4	0,2	15 538,6	5 153,4	4,6	5 158,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	16 280,1	0,0	16 280,1	43 031,4	0,0	43 031,4	34 778,1	0,0	34 778,1
Фінансовий баланс	-8 893,4	0,0	-8 893,4	-27 493,0	0,2	-27 492,8	-29 624,7	4,6	-29 620,1
Поточний баланс	205 960,8	46 539,9	252 500,7	55 827,9	42 749,7	98 577,6	-47 181,9	56 953,1	9 771,2
Капітальні надходження	0,0	300 124,5	300 124,5	1,4	207 713,3	207 714,7	1 071,4	110 699,1	111 770,5
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	58 280,8	58 280,8	3 700,0	2 050,0	5 750,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	0,0	358 405,3	358 405,3	3 701,4	209 763,3	213 464,7	1 071,4	110 699,1	111 770,5
Капітальні видатки	102 873,1	376 865,8	479 738,9	58 449,1	281 213,3	339 662,4	23 808,9	152 679,9	176 488,8
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	21 137,4	67 107,9	88 245,3	19 549,6	72 217,7	91 767,3	511,5	15 048,5	15 560,0
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	58 280,8	0,0	58 280,8	2 050,0	0,0	2 050,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	182 291,3	443 973,7	626 265,0	80 048,7	353 431,0	433 479,7	24 320,4	167 728,4	192 048,8
Капітальний баланс	-182 291,3	-85 568,4	-267 859,7	-76 347,3	-143 667,7	-220 015,0	-23 249,0	-57 029,3	-80 278,3
Баланс після капітальних видатків	23 669,5	-39 028,5	-15 359,0	-20 519,5	-100 918,0	-121 437,5	-70 430,9	-76,1	-70 507,0
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	1 226,0	-44,0	1 182,0	1 300,0	-28,7	1 271,3	0,0	-24,9	-24,9
Профіцит/дефіцит	22 443,5	-38 984,5	-16 541,0	-21 819,5	-100 889,3	-122 708,8	-70 430,9	-51,2	-70 482,1
Фінансування	-22 443,5	38 984,5	16 541,0	21 819,4	100 889,3	122 708,8	70 430,9	51,2	70 482,1
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Протягом 2006-2008 рр. місто зберігало позитивний операційний баланс бюджету за загальним та спеціальним фондами. Водночас у 2008 році, під впливом погіршення динаміки соціально-економічного розвитку міста, показник позитивного сальдо операційного балансу бюджету за загальним фондом скоротився майже втричі. У 2009 році під впливом поглиблення дії негативних факторів світового та національного масштабу, негативні тенденції економічного розвитку міста збереглися, що у свою чергу, вплинуло на динаміку бюджетних показників. Зокрема операційний баланс загального фонду бюджету у 2009 році був негативним.

Зважаючи на помірну динаміку надходження доходів, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, за одночасного зростання видатків

І кошика (передусім, внаслідок підвищення рівня оплати праці працівникам бюджетних установ та зростання видатків на оплату енергоносіїв) у 2008-2010 рр. бюджет міста отримує дотацію вирівнювання з Державного бюджету. У попередніх бюджетних періодах з бюджету міста перераховувалось вилучення до Державного бюджету.

Протягом аналізованого періоду бюджет міста користувався короткотерміновими позичками з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів, що виникали у 2008-2009 рр. через невідповідність строків фінансування поточних видатків та надходження відповідних доходів загального фонду, а також зниження обсягу залишку на котловому рахунку загального фонду бюджету. Зокрема у 2009 році бюджетом міста було залучено 914,4 млн. грн. короткострокових позичок, заборгованість за яким було погашено у повному обсязі.

Фінансовий дохід бюджету забезпечується переважно відсотковим доходом від розміщення тимчасово вільних бюджетних коштів спеціального фонду бюджету на депозитних рахунках у банківських установах. У 2008 році обсяг фінансового доходу внаслідок розміщення бюджетних коштів на депозит склав 15,5 млн. грн. та частково забезпечив виплату відсоткових платежів за облігаціями серій В-С внутрішньої місцевої позики загальним обсягом 75,0 млн. грн. та за зовнішнім запозиченням здійсненим у 2007 році шляхом укладення строкового кредитного договору з іноземною фінансовою установою BNP PARIBAS FINANCE PLC. У 2009 році тимчасово-вільні кошти на депозитних рахунках не розміщувались. Станом на 01.01.2010 року на депозитних рахунках знаходилось 29,4 млн. грн. тимчасово-вільних коштів спеціального фонду бюджету.

Сальдо капітального балансу бюджету м. Одеси протягом аналізованого періоду мало негативне значення, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. Загалом бюджет м. Одеси у 2007-2009 рр. виконувався з дефіцитом (Таблиця 4.2) .

Таблиця 4.2. Фінансування бюджету м. Одеси у 2006-2009 рр., тис. грн.

Показник	2007	2007	2007 Разом	2008	2008	2008 Разом	2009	2009	2009 Разом
	Загальний фонд	Спеціаль-ний фонд		Загальний фонд	Спеціаль-ний фонд		Загальний фонд	Спеціаль-ний фонд	
Профіцит/дефіцит	22 443,5	-38 984,5	-16 541,0	-21 819,5	-100 889,3	-122 708,8	-70 430,9	-51,2	-70 482,1
Фінансування	-22 443,5	38 984,5	16 541,0	21 819,4	100 889,3	122 708,8	70 430,9	51,2	70 482,1
Зміни залишків	-22 441,0	-88 796,8	-111 237,8	20 933,9	188 988,5	209 922,5	6 682,3	-848,8	5 833,5
залишок на початок року	13 614,9	113 279,1	126 894,0	36 055,8	202 075,9	238 131,8	15 121,9	13 087,4	28 209,3
залишок на кінець року	36 055,8	202 075,9	238 131,8	15 121,9	13 087,4	28 209,3	8 439,6	13 936,2	22 375,8
Фінансування за рахунок казначейського рахунку(короткострокові позички)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	184 100,0	0,0	184 100,0	914 413,4	0,0	914 413,4
Погашення	0,0	0,0	0,0	184 100,0	0,0	184 100,0	914 413,4	0,0	914 413,4
Фінансування за рахунок казначейського рахунку(середньострокова позичка)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	63 666,9	0,0	63 666,9
Залучено	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	63 666,9	0,0	63 666,9
Погашено	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, які використовуються для управління ліквідністю	0,0	-39 000,0	-39 000,0	0,0	8 700,0	8 700,0	0,0	900,0	900,0
Розміщено коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	84 000,0	84 000,0	0,0	150 000,0	150 000,0	0,0	0,0	0,0
Повернено кошти з депозитів або продаж цінних паперів	0,0	45 000,0	45 000,0	0,0	158 700,0	158 700,0	0,0	900,0	900,0
Фінансування за внутрішніми запозиченнями	0,0	-50 000,0	-50 000,0	0,0	-99 442,7	-99 442,7	0,0	0,0	0,0
Залучено	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашено	0,0	50 000,0	50 000,0	0,0	99 442,7	99 442,7	0,0	0,0	0,0
Фінансування за зовнішніми запозиченнями	0,0	222 749,5	222 749,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучено	0,0	222 749,5	222 749,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашено	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення інших внутрішніх зобов'язань	0,0	-5 960,1	-5 960,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	-2,6	-8,1	-10,7	885,5	2 643,5	3 529,0	81,7	0,0	81,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

У грудні 2008 року Одеська міська рада відповідно до затвердженого графіка здійснила погашення серії В (обсягом 70,0 млн. грн.) облігацій внутрішньої місцевої позики 2005 року.

Згідно з рішенням Одеської міської ради від 20.04.2004 р. №2420-IV, Одеська міська рада взяла на себе зобов'язання зі сплати боргів комунального підприємства «Одеські теплові мережі» відкритому акціонерному товариству «Одесгаз» за поставлений природний газ на суму 76 981,7 млн. грн. Протягом 2008 року з бюджету міста було погашено 29,4 млн. грн. На сьогодні заборгованість перед ВАТ «Одесгаз» погашено у повному обсязі.

Також у 2008 році з бюджету міста було здійснено видатків обсягом 79,8 тис. грн. за погашенням непогашеного залишку за муніципальною позикою 1997 року.

У зв'язку з недовиконанням у 2009 році розрахованого Міністерством фінансів України планового обсягу закріплених доходів загального фонду бюджету, фінансовим органом Одеської міської ради у відповідному бюджетному періоді залучались середньострокові позички з єдиного казначейського рахунку, заборгованість за якими станом на 01.01.2010 року складала 63,7 млн. грн.

Протягом 2008-2009 рр. ліквідність бюджету за загальним фондом суттєво зменшилась. Зокрема показник ліквідності бюджету за загальним фондом за результатами 2009 року склав 0,5% (у 2008 році - 0,9%). Показник ліквідності за спеціальним фондом у 2009 році склав 11,8% (у 2008 році - 8,7%).

4.3. Виконання доходної частини бюджету м. Одеси впродовж 2006-2009 рр.

Доходи бюджету м. Одеси формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Доходну частину бюджету м. Одеси за 2006-2009 рр. наведено у таблиці (Таблиця 4.3).

Таблиця 4.3. Виконання доходної частини м. Одеси за 2006-2009 рр., тис. грн.

Показники	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік (уточнений план)	2009 рік	% вик. у 2009 р. річного плану урахованн ям змін	Факт надходже нь 2009 року до факту 2008 року
Податкові надходження	648 879,7	975 884,4	1 178 733,4	1 261 802,5	1 156 017,5	91,6	98,1
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету (без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %</i>	<i>47,0%</i>	<i>50,1%</i>	<i>56,2%</i>	<i>45,3%</i>	<i>57,9%</i>	<i>127,7</i>	<i>103,0</i>
Податок з доходів фізичних осіб	436 519,7	697 611,2	877 741,6	907 172,0	860 876,5	94,9	98,1
Податок на прибуток підприємств	8 767,6	24 866,7	7 808,9	6 823,3	6 955,6	101,9	89,1
Податок з власників транспортних засобів	19 252,1	24 827,6	33 092,2	64 000,0	38 234,0	59,7	115,5
Плата за землю	77 565,6	93 357,8	111 837,0	125 820,6	133 170,1	105,8	119,1
Ліцензії на підприємницьку та професійну діяльність	1 306,0	1 625,6	1 189,1	765,9	863,6	112,8	72,6
Плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності	37 937,2	43 152,8	44 978,1	48 550,0	16 551,1	34,1	36,8
Місцеві податки та збори	23 429,1	33 213,3	37 683,9	47 118,8	37 210,8	79,0	98,7
Єдиний податок	44 102,4	57 229,3	64 402,6	61 551,9	62 155,8	101,0	96,5
Неподаткові надходження	298 940,1	343 011,8	301 983,7	517 685,9	237 754,7	45,9	78,7
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету (без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %</i>	<i>21,7%</i>	<i>17,6%</i>	<i>14,4%</i>	<i>18,6%</i>	<i>11,9%</i>	<i>64,0</i>	<i>82,7</i>
Частина прибутку комунальних підприємств	4 794,5	5 557,3	3 397,2	1 791,0	1 857,4	103,7	54,7
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	0,0	7 381,0	15 465,9	5 050,0	5 148,3	101,9	33,3
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	36 838,6	54 683,5	68 685,6	61 393,5	61 958,7	100,9	90,2
Державне мито	4 957,4	5 157,2	6 710,0	10 703,7	11 002,8	102,8	164,0
Інші надходження	94 313,3	185 611,0	112 088,8	351 384,8	39 012,5	11,1	34,8
Власні надходження бюджетних установ та організацій	58 659,2	83 995,2	93 621,0	68 163,5	99 709,8	146,3	106,5
Доходи від операцій з капіталом	214 612,5	300 124,5	207 714,7	475 411,0	111 770,5	23,5	53,8
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету (без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %</i>	<i>15,5%</i>	<i>15,4%</i>	<i>9,9%</i>	<i>17,1%</i>	<i>5,6%</i>	<i>32,8</i>	<i>56,5</i>
- кошти від продажу об'єктів комунальної власності	128 638,3	177 146,0	127 431,2	222 537,0	66 274,6	29,8	52,0
- кошти від продажу землі і нематеріальних активів	85 974,2	122 978,5	80 283,5	252 874,0	45 495,9	18,0	56,7
Цільові фонди	6 325,6	5 165,6	4 087,8	8 650,0	6 032,3	69,7	147,6
Збір за забруднення навколишнього середовища	663,4	795,6	1 060,3	6 300,0	4 704,5	74,7	443,7
Цільові та інші фонди	5 662,2	4 370,0	3 027,5	2 350,0	1 327,8	56,5	43,9
питома вага цільових фондів в обсязі доходної частини бюджету(без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %	0,5%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%	97,2	155,0
Разом доходів	1 168 757,9	1 624 186,3	1 692 519,6	2 263 549,4	1 511 575,0	66,8	89,3
Трансферти	211 710,4	322 570,4	405 823,1	519 957,3	486 110,8	93,5	119,8
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету (без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %</i>	<i>15,3%</i>	<i>16,6%</i>	<i>19,3%</i>	<i>18,7%</i>	<i>24,3%</i>	<i>130,3</i>	<i>125,8</i>
Разом	1 380 468,3	1 946 756,7	2 098 342,7	2 783 506,7	1 997 685,8	71,8	95,2
Кошти, одержані із загального фонду до бюджету розвитку	4 794,5	58 280,8	2 050,0	3 441,0	0,0	0,0	0,0
Усього	1 385 262,8	2 005 037,5	2 100 392,7	2 786 947,7	1 997 685,8	71,7	95,1

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Протягом 2005-2008 рр. доходна частина бюджету міста Одеси без урахування трансфертів щорічно збільшувалась. У 2009 році під впливом наслідків світової та національної фінансово-промислової кризи обсяг доходів бюджету міста Одеси без урахування трансфертів зменшився, порівняно з 2008 роком, на 10,7% та склав

1 511,6 млн. грн. (66,8% уточненого річного плану). Це призвело до суттєвого зменшення рівня бюджетної забезпеченості міста: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету Одеси без урахування трансфертів на одного мешканця склав у 2009 році 1 240,4 грн. (у 2008 році – 1 341,9 грн.). Слід зазначити, що рівень бюджетної забезпеченості Одеси за підсумками 2009 року поступається аналогічним показникам більшості міст України з сумірним адміністративно-територіальним статусом та чисельністю населення.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Одеси у аналізованому періоді залишаються типовими для місцевих бюджетів України. Найвагомими джерелами доходів бюджету міста є податкові надходження та офіційні трансферти.

Показники виконання доходної частини загального фонду бюджету м. Одеси протягом 2006-2009 рр. наведено нижче (Таблиця 4.4)

Таблиця 4.4. Виконання доходної частини загального фонду за 2006-2009 рр., тис. грн.

Найменування податків та зборів	2006 р. виконання	2007 рік виконання	2008 рік виконання	2009 рік (план з урахуванням змін)	2009 рік виконання	% вик. у 2009 р. річного плану урахуванням змін	Факт надходжень 2009 року до факту 2008 року, %
Разом делеговані доходи, з них:	524 393,5	804 796,3	996 064,2	1 043 147,5	966 279,0	92,6	97,0
Питома вага делегованих доходів в загальній сумі доходів	55,0	52,5	58,4	51,3	59,3	-	-
Податок з доходів фізичних осіб	436 519,7	697 611,2	877 741,6	907 172,0	860 876,5	94,9	98,1
Плата за державну реєстрацію	1 037,7	1 269,0	964,3	659,9	714,1	108,2	74,1
Плата за торговий патент	37 937,2	43 152,8	44 978,1	48 550,0	16 551,1	34,1	36,8
Єдиний податок	44 102,4	57 229,3	64 402,6	61 551,9	62 155,8	101,0	96,5
Державне мито	4 957,4	5 157,2	6 710,0	10 703,7	11 002,8	102,8	164,0
Адміністративні штрафи	-160,9	376,8	270,5	210,0	186,0	88,6	68,8
Адміністративні штрафи у сфері забезпечення дорожнього руху	-	-	997,1	14 300,0	14 792,7	103,4	1 483,6
Разом власні доходи, з них:	246 035,0	405 038,9	357 400,4	600 832,4	286 886,8	47,7	80,3
Питома вага власних доходів в загальній сумі доходів	25,8	26,4	21,0	29,6	17,6	-	-
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	8 767,6	24 866,7	7 808,9	6 823,3	6 955,6	101,9	89,1
Плата за землю	77 565,6	93 357,8	111 837,0	125 820,6	133 170,1	105,8	119,1
Податок на промисел	259,0	348,2	224,8	106,0	149,5	141,0	66,5
Місцеві податки та збори, з них:	23 429,1	33 213,3	37 683,9	47 118,8	37 210,8	79,0	98,7
Частина прибутку комунальних підприємств	4 794,5	5 557,3	3 397,2	1 791,0	1 857,4	103,7	54,7
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	0,0	7 381,0	15 465,9	5 050,0	5 148,3	101,9	33,3
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що у комунальній власності	36 838,6	54 683,5	68 685,6	61 393,5	61 958,7	100,9	90,2
Інші надходження, з них:	94 318,8	185 616,7	112 161,3	351 384,8	39 012,5	11,1	34,8
послуги за рекламу	13 120,0	12 845,0	14 000,0	13 000,0	13 000,0	100,0	92,9
надходження плати по договорам за право забудови	77 422,3	172 083,8	93 532,4	330 191,0	19 042,3	5,8	20,4
Всього загального фонду без урахування трансфертів	770 428,5	1 209 835,2	1 353 464,6	1 643 979,9	1 253 165,8	76,2	92,6
Трансферти	182 777,5	322 570,4	350 984,5	389 236,8	376 025,5	96,6	107,1
Питома вага трансфертів в загальній сумі доходів	19,2	21,0	20,6	19,1	23,1	-	-
Всього	953 206,0	1 532 405,6	1 704 449,1	2 033 216,7	1 629 191,3	80,1	95,6

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

У структурі доходів загального фонду бюджету м. Одеси протягом аналізованого періоду домінували закріплені доходи. Водночас, порівняно з іншими містами України, питома вага власних доходів у структурі доходної частини загального фонду бюджету м. Одеси є вищою. Це пов'язано з тим, що плата за тимчасове користування місцями за розташування зовнішньої реклами, кошти, залучені від забудовників на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури міста згідно договорів за право забудови зараховуються до власних доходів загального фонду бюджету міста Одеси. Слід зазначити, що досить поширеною практикою серед українських міст є зарахування таких доходів до цільових фондів міських рад, які утворюються у частині спеціального фонду бюджету.

Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за надходженнями до загального фонду бюджету м. Одеси без урахування трансфертів було виконано на 76,2% у тому числі за закріпленими доходами на 92,6% (показники МФУ було недовиконано на 7,4%) та за власними доходами на 47,7%.

Податок з доходів фізичних осіб у 2005-2009 рр. залишається основним джерелом закріплених доходів бюджету міста. Тенденція до динамічного зростання податку з доходів фізичних осіб, що була притаманна місту у 2005-2007 рр. та у I півріччі 2008 року, змінилась у II половині 2008 року. Так, якщо темп зростання за 9 місяців 2008 р. до відповідного періоду 2007 р. склав 133,3 %, то в четвертому кварталі 2008 р. – 110,7%, а в грудні - 103,5% до грудня 2007 року. У зазначений період у місті набуло поширення застосування адміністраціями підприємств вимушених адміністративних відпусток та скороченого робочого часу. Зокрема у грудні 2008 року у вимушених відпустках перебували 15,1 тис. осіб, або 5,3% штатних працівників. Такі відпустки застосували, здебільшого, підприємства транспорту та зв'язку (15,1% штатних працівників відповідного виду економічної діяльності), будівництва (15,5%) та промисловості (6,9%). У місті у відпустках з дозволу та ініціативи адміністрації перебував майже кожен двадцятий працівник.

У 2009 році під впливом подальшого погіршення ситуації на ринку праці міста, обсяг надходжень податку з доходів фізичних осіб зменшився на 1,9%, порівняно з 2008 роком і склав 860,9 млн. грн. (94,9% уточненого річного плану).

Протягом 2005-2009 рр. у місті зберігається високий рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку. Зокрема у 2009 році до найбільших платників податку з доходів фізичних осіб відносились ДП «Одеський порт» - питома вага у загальній сумі надходжень складає податку з доходів фізичних осіб складає 2,5%, «Пасажирське вагонне депо ст.«Одеса-головна» - 1,1%, «Одеська дирекція ВАТ «Укртелеком» - 0,8%, АБ«Південний» - 0,9%, ВАТ«Одесобленерго» - 1,0%, ВАТ«Одескабель» - 0,4%, Господарська служба Одеської залізниці – 0,5% та ін.

Обсяг недоїмки за надходженнями податку з доходів фізичних осіб станом на 01.01.2010 р. склав – 11 645,4тис.грн., (у відрахуваннях до бюджету м. Одеси – 8 734,1тис.грн.), що на 7 964,7 тис. грн. більше ніж станом на 01.01.2009р. (у відрахуваннях 5 973,5тис.грн.) При цьому співвідношення обсягу недоїмки за надходженнями податку з доходів фізичних осіб до фактично виконаного обсягу надходжень за податку залишається помірним.

Другим за обсягами джерелом закріплених доходів загального фонду бюджету міста у аналізованому періоді був єдиний податок. Під впливом скорочення ділової активності у місті у 2009 році фактично виконаний обсяг надходжень єдиного податку є на 3,5% меншим, ніж у попередньому бюджетному періоді.

Протягом 2005-2008 рр. до бюджету міста надходили значні обсяги плати за торговий патент. У 2009 році обсяг надходжень зазначеного джерела суттєво скоротився на що вплинуло зменшення надходжень плати за торговий патент від підприємств, що надають послуги у сфері грального бізнесу, у зв'язку із заборонаю грального бізнесу в Україні, відповідним законом України.

Протягом 2008-2009 рр. у місті відбувається скорочення фактично виконаного обсягу власних доходів бюджету на що, здебільшого, впливає зменшення обсягів надходжень плати за право забудови.

Головними причинами недоотримання коштів замовників на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури м. Одеси згідно з договорами пайової участі у 2008-2009 рр. було припинення кредитування банками потенційних інвесторів, призупинення будівельних робіт та ін. Крім цього, на зменшення обсягів надходжень впливає також наявність заборгованості обсягом 52,7 млн. грн., що виникла в зв'язку з тим, що окремі підприємства не виконують свої зобов'язання за договорами пайової участі.

Внаслідок значного зменшення обсягу надходжень коштів забудовників, найбільшим джерелом формування власних доходів загального фонду бюджету міста у 2008-2009 рр. стала плата за землю, обсяги надходжень якої протягом зазначеного періоду зростали.

Податковий борг з плати за землю станом на 01.01.2010 р. складає 11 177,7 тис. грн. (у відрахуваннях до бюджету м. Одеси 8 383,3 тис. грн.), що на 7 338,3 тис. грн. більше ніж станом на 01.01.2009 р.

Протягом 2007-2009 рр. Одеська міська рада здійснювала активні операції з коштами місцевого бюджету шляхом розміщення тимчасово вільних залишків на депозит у банківських установах, внаслідок чого до бюджету надходили відсоткові платежі. Проте надходження відсоткових платежів напряму залежать від динаміки наповнення місцевого бюджету та наявності ресурсів тимчасово вільних бюджетних коштів, а отже, не носять постійного характеру. Зокрема фактичний обсяг надходжень відсоткових платежів банків за користування тимчасово-вільними бюджетними коштами склав у 2009 році 33,3% показника 2008 року.

Починаючи з 2008 року, у складі офіційних трансфертів з Державного бюджету, до бюджету м. Одеси почала надходити дотація вирівнювання (у попередні бюджетні періоди бюджет міста сплачував вилучення до Державного бюджету). Зокрема у 2009 році обсяг дотації вирівнювання склав 4,2 млн. грн. (співвідношення з фактичним обсягом доходів загального фонду без урахування трансфертів складає 0,3%).

Показники виконання доходної частини спеціального фонду бюджету м. Одеси наведено у таблиці (Таблиця 4.5).

Таблиця 4.5. Виконання доходної частини спеціального фонду за 2006-2008 рр., тис. грн.

Найменування показника	2006 р. виконання	2007 р. виконання	2008 рік виконання	2009 рік (план з урахуванням змін)	2009 рік виконання	% вик. у 2009 р. річного плану урахуванням змін	Факт надходжень 2009 року до факту 2008 року
Податок з власників транспортних засобів	19 252,1	24 827,6	33 092,2	64 000,0	38 234,0	59,7	115,5
Інші неподаткові надходження	99 521,6	230,8	537,0	4 400,0	3 734,0	84,9	695,3
Власні надходження бюджетних організацій	58 659,2	83 995,2	93 621,0	68 163,5	99 709,8	146,3	106,5
Доходи від операцій з капіталом, у тому числі:	214 570,9	300 124,5	207 717,0	474 356,0	110 699,1	23,3	53,3
- надходження коштів від приватизації майна	128 638,3	177 146,0	127 429,8	221 482,0	65 203,2	29,4	51,2
- надходження коштів від продажу землі	85 932,6	122 978,5	80 283,5	252 874,0	45 495,9	18,0	56,7
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	663,4	795,6	1 060,3	6 300,0	4 704,5	74,7	443,7
Цільові фонди	5 662,2	4 370,0	3 027,5	2 350,0	1 327,8	56,5	43,9
Разом	398 329,4	414 351,1	339 055,0	619 569,5	258 409,2	41,7	76,2
Трансферти	28 932,9	0,0	54 838,6	130 720,5	110 085,3	84,2	200,7
Разом спеціальний фонд	427 262,3	414 351,1	393 893,6	750 290,0	368 494,5	49,1	93,6
Кошти одержані із загального фонду бюджету до бюджету розвитку	4 794,5	58 280,8	2 050,0	3 441,0	0,0	0,0	0,0
Всього	432 056,8	472 631,9	395 943,6	753 731,0	368 494,5	48,9	93,1

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Обсяги доходів спеціального фонду бюджету м. Одеси протягом 2005-2009 рр. здебільшого визначалися надходженнями до бюджету розвитку, а також власними надходженнями бюджетних установ.

Незважаючи на те, що доходи бюджету розвитку м. Одеси перевищують у розрахунку на одного мешканця відповідні показники багатьох міст України, протягом 2008-2009 рр. у місті зберігається тенденція до скорочення платоспроможного попиту на земельні ділянки та комунальне майно, що негативно відбивається на динаміці надходжень до бюджету розвитку. Зокрема уточнений на 2009 рік план за надходженнями від відчуження землі та реалізації об'єктів комунальної власності було виконано на 23,3%, при цьому фактичний обсяг надходжень скоротився, порівняно з 2008 роком майже удвічі.

Динаміка власних надходжень бюджетних установ у 2005-2009 рр. багато в чому визначалась обсягами надходжень благодійних внесків, грантів та дарунків, а також коштами, що отримуються бюджетними установами на виконання окремих доручень. Такі призначення не носять постійного характеру і, як правило, не плануються.

У 2009 році до спеціального фонду бюджету м. Одеси було заплановано надходження субвенції з Державного бюджету на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги з водопостачання та водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, яка виникла у

зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії, послуг з водопостачання та водовідведення тарифам, що затверджувалися органами державної влади чи органами місцевого самоврядування обсягом 50,2 млн. грн. (рівень виконання плану склав 100%), а також субвенції на надання пільг ветеранам війни і праці, ветеранам військової служби та ін. на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення тощо обсягом 79,8 млн. грн. (рівень виконання плану склав 75%).

Протягом 2005-2008 рр. доходна частина бюджету міста Одеси без урахування трансфертів щорічно збільшувалась. У 2009 році під впливом наслідків світової та національної фінансово-промислової кризи обсяг доходів бюджету міста Одеси без урахування трансфертів зменшився, порівняно з 2008 роком, на 10,7% та склав 1 511,6 млн. грн. (66,8% уточненого річного плану). Це призвело до суттєвого зменшення рівня бюджетної забезпеченості міста: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету Одеси без урахування трансфертів на одного мешканця склав у 2009 році 1 240,4 грн. (у 2008 році – 1 341,9 грн.). Слід зазначити, що рівень бюджетної забезпеченості Одеси за підсумками 2009 року поступається аналогічним показникам міст України з сумірним адміністративно-територіальним статусом та чисельністю населення.

У структурі доходів загального фонду бюджету м. Одеси протягом аналізованого періоду домінували закріплені доходи. Водночас, порівняно з іншими містами України, питома вага власних доходів у структурі доходної частини загального фонду бюджету м. Одеси є вищою. Це пов'язано з тим, що плата за тимчасове користування місцями за розташування зовнішньої реклами, кошти, залучені від забудовників на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури міста згідно договорів за право забудови зараховуються до власних доходів загального фонду бюджету міста Одеси. При цьому протягом 2008-2009 рр. у місті відбувається скорочення фактично виконаного обсягу власних доходів бюджету на що, здебільшого, впливає зменшення обсягів надходжень плати за право забудови. В цих умовах, найбільшим джерелом формування власних доходів загального фонду бюджету міста у зазначений період стала плата за землю, щорічні обсяги надходжень якої протягом 2005-2009 рр. зростали.

Податок з доходів фізичних осіб у 2005-2009 рр. залишається основним джерелом закріплених доходів бюджету міста. Тенденція до динамічного зростання податку з доходів фізичних, що була притаманна місту у 2005-2007 рр. та у I півріччі 2008 року, змінилась у II половині 2008 року. У 2009 році під впливом подальшого погіршення ситуації на ринку праці міста, обсяг надходжень податку з доходів фізичних осіб зменшився на 1,9%, порівняно з 2008 роком і склав 860,9 млн. грн. (94,9% уточненого річного плану).

Протягом 2005-2009 рр. у місті зберігається високий рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку.

Обсяги доходів спеціального фонду бюджету м. Одеси протягом 2005-2009 рр. здебільшого визначалися надходженнями до бюджету розвитку, а також власними надходженнями бюджетних установ. Незважаючи на те, що доходи бюджету розвитку м. Одеси перевищують у розрахунку на одного мешканця відповідні показники багатьох міст України, у місті протягом 2008-2009 рр. зберігається тенденція до скорочення платоспроможного попиту на земельні ділянки та комунальне майно, що негативно відбивається на динаміці надходжень до бюджету розвитку. Зокрема уточнений на 2009 рік план за надходженнями від відчуження землі та реалізації об'єктів комунальної власності було виконано на 23,3%, при цьому фактичний обсяг надходжень скоротився, порівняно з 2008 роком майже удвічі.

4.4. Виконання видаткової частини бюджету м. Одеси за результатами 2006-2009 рр.

Видатки бюджету міста формуються та спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених Одеською міською радою. Основні видаткові статті представлено у таблиці (Таблиця 4.6).

Таблиця 4.6. Виконання видаткової частини бюджету за 2005-2009 рр., тис. грн.

Показник	2005 р виконання	2006 р. виконання	2007 р. виконання	2008 року виконання	Затверджено на 2009 рік з урахуванням змін	2009 рік виконання	% вик. у 2009 р. річного плану урахуванням змін	Факт виконання у 2009 році до 2008 року
Основні видаткові статті	844 746,4	1 277 456,5	1 936 697,0	2 185 960,5	2 761 640,3	2 029 174,3	73,5	92,8
Державне управління	27 492,8	48 650,3	66 751,6	87 179,7	107 037,3	95 733,7	89,4	109,8
Освіта	214 175,8	295 604,9	382 946,7	464 011,2	598 644,2	540 240,5	90,2	116,4
Охорона здоров'я	179 142,9	228 505,6	330 525,2	384 737,9	504 226,8	463 192,7	91,9	120,4
Соціальний захист і соціальна допомога	102 338,2	148 749,0	298 759,4	356 485,4	550 101,4	462 563,8	84,1	129,8
Житлово-комунальне господарство	124 428,1	205 664,7	284 544,0	325 483,0	200 053,6	129 534,2	64,7	39,8
Культура і мистецтво	21 002,5	28 231,6	38 233,0	48 798,7	68 003,0	60 343,3	88,7	123,7
Засоби масової інформації	1 420,2	2 047,7	3 533,3	3 071,9	3 860,4	2 869,6	74,3	93,4
Фізична культура і спорт	5 125,5	6 828,5	8 257,5	9 889,9	14 100,6	11 212,1	79,5	113,4
Будівництво	112 936,5	207 236,6	353 018,2	311 456,2	485 465,2	126 422,5	26,0	40,6
Землеустрій	29,8	3 627,4	2 595,5	1 896,5	2 883,0	440,0	15,3	23,2
Транспорт	45 537,1	74 296,6	79 963,0	117 959,8	133 214,0	88 032,7	66,1	74,6
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	65,7	149,9	1 292,1	16 101,3	17 788,6	1 484,5	8,3	9,2
Охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека	0,0	0,0	4 097,2	112,3	568,4	400,0	70,4	356,2
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	0,0	0,0	544,2	1 194,3	1 643,7	1 485,8	90,4	124,4
Обслуговування боргу	6 253,2	16 449,1	16 280,1	43 031,4	40 700,0	34 778,1	85,4	80,8
Цільові фонди	4 798,1	11 414,6	65 355,9	14 551,0	33 350,0	10 440,8	31,3	71,8
Видатки, не віднесені до основних груп	18 054,9	15 746,2	20 384,3	33 673,4	45 402,4	39 025,3	86,0	115,9
Разом видатків	862 801,3	1 293 202,7	1 957 081,2	2 219 633,9	2 807 042,7	2 068 199,6	73,7	93,2
Кошти, що передаються до Державного бюджету	19 317,3	0,0	2 561,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Трансферти бюджетам інших рівнів	661,1	0,0	2 473,5	146,3	0,0	0,0	-	0,0
Кредитування (надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла з урахування погашення	94,0	585,4	1 182,0	1 271,3	0,0	-24,9	-	-2,0
Всього видатків	882 873,7	1 293 788,1	1 963 297,6	2 221 051,5	2 807 042,7	2 068 174,7	73,7	93,1
Кошти, що передаються із загального бюджету до фонду розвитку	4 944,4	4 794,5	58 280,8	2 050,0	3 441,0	0,0	0,0	0,0
Всього витрат	887 818,1	1 298 582,6	2 021 578,4	2 223 101,5	2 810 483,7	2 068 174,7	73,6	93,0

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Обсяги видаткової частини бюджету міста Одеси протягом 2005-2008 рр. щорічно збільшувались, що зумовлювалось зростанням обсягів фінансування галузей бюджетної сфери, а також збільшенням видатків на будівництво та житлово-комунальне господарство.

Слід зазначити, що протягом 2008-2009 років, у зв'язку з низьким рівнем виконання уточненого плану у частині доходів бюджету, річні плани за видатками

бюджету теж виконуються у обсягах, менших, від запланованих, що відповідно, призводить до збільшення кредиторської заборгованості бюджету.

Так, станом на 01.01.2010 року обсяг кредиторської заборгованості бюджету за загальним фондом склав 173,7 млн. грн. (станом на 01.01.2009 року - 155,8 млн. грн.). Прострочена заборгованість бюджету за загальним фондом станом на 01.01.2010 року 78,3 млн. грн. (станом на 01.01.2009 року - 15,2 млн. грн.).

Обсяг кредиторської заборгованості за спеціальним фондом бюджету станом на 01.01.2010р. склав 309,0 млн. грн. та збільшився, порівняно з показником на 01.01.2009 року на 129,3 млн. грн. Обсяг простроченої заборгованості склав 113,6 млн. грн.

Детальну структуру видаткової частини бюджету міста за економічною класифікацією наведено нижче.

Таблиця 4.7 Виконання видаткової частини бюджету м. Одеси у 2007-2009 рр. за економічною класифікацією, тис. грн.

ВИДАТКИ	2007 Разом	2008 Разом	2009 Разом
Поточні видатки	1 394 131,4	1 788 350,5	1 876 150,8
в тому числі захищені статті загального фонду місцевого бюджету	1 048 949,0	1 297 672,2	1 503 352,0
Питома вага поточних видатків в загальному обсязі витрат	69,0	80,4	90,7
Питома вага захищених статей видатків в обсязі витрат загального фонду бюджету	69,5	75,2	88,5
Оплата праці працівників бюджетних установ	441 714,5	558 898,5	666 185,1
Нарахування на заробітну плату	157 917,8	198 671,5	237 916,8
Питома вага видатків на оплату праці та нарахування на неї в загальному обсязі витрат	29,7	34,1	43,7
Придбання предметів постачання і матеріалів, оплата послуг та інші видатки	176 897,8	204 121,4	205 599,0
в тому числі медикаменти	33 473,3	26 545,6	38 940,1
харчування	40 734,6	48 438,2	55 621,5
Видатки на відрядження	841,5	514,7	268,6
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	81 498,4	97 359,4	113 528,7
Дослідження і розробки, державні програми	10 547,9	9 397,5	5 656,9
Виплата процентів, доходу за зобов'язаннями	16 280,1	43 031,4	34 778,1
Субсидії і поточні трансферти	508 433,5	676 355,9	612 217,6
Субсидії і поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	217 164,3	331 901,0	174 933,4
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	2 961,0	0,0	0,0
Поточні трансферти населенню	288 248,1	344 362,5	437 157,5
Поточні трансферти за кордон	60,2	92,4	126,7
Питома вага субсидій та поточних трансфертів в загальному обсязі витрат	34,3	47,6	60,0
Капітальні видатки	626 265,0	433 479,7	192 048,8
Питома вага капітальних видатків в загальному обсязі витрат	31,0	19,5	9,3
Придбання основного капіталу	479 008,7	339 419,2	176 480,8
Придбання землі і нематеріальних активів	730,2	243,2	8,0
Капітальні трансферти	146 526,1	93 817,3	15 560,0
Кредитування з вирахуванням погашень	1 182,0	1 271,3	-24,9
Разом	2 021 578,4	2 223 101,5	2 068 174,7

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією у 2008-2009 рр. характеризується зростанням питомої ваги поточних видатків за одночасного зменшення питомої ваги капітальних асигнувань, що, зокрема, пов'язано з повільною динамікою виконання плану за надходженнями до бюджету розвитку. На зменшення питомої ваги капітальних видатків вплинуло також те, що запозичення обсягом 300,0 млн. грн. у 2008 році не було здійснено.

Перелік захищених статей видатків Одеської міської ради залишається незмінним: як і в попередньому бюджетному періоді, до його складу входять видатки на обслуговування боргу, оплату праці та нарахування на неї, комунальні послуги та енергоносії, медикаменти та перев'язувальні матеріали, продукти харчування, поточні трансферти населенню, поточні трансферти органам державного управління інших рівнів.

Затвердження переліку захищених статей гарантує виконання містом зобов'язань перед бюджетними та іншими установами, а з іншого боку, звужує можливості міста щодо розпорядження бюджетними коштами у разі виникнення непередбачуваних ситуацій.

Обсяги видаткової частини бюджету міста Одеси протягом 2005-2008 рр. щорічно збільшувались, що зумовлювалось зростанням обсягів фінансування галузей бюджетної сфери, а також збільшенням видатків на будівництво та житлово-комунальне господарство.

Слід зазначити, що протягом 2008-2009 років, у зв'язку з низьким рівнем виконання уточненого плану у частині доходів бюджету, річні плани за видатками бюджету теж виконуються у обсягах, менших, від запланованих, що відповідно, призводить до збільшення кредиторської заборгованості бюджету. Станом на 01.01.2010 року обсяг кредиторської заборгованості бюджету за загальним фондом склав 173,7 млн. грн. (на 11,5% більше, ніж станом на 01.01.2009 року), у тому числі обсяг простроченої заборгованості склав 78,3 млн. грн.

Низький рівень виконання плану за доходами бюджету розвитку у 2009 році мав наслідком суттєве збільшення кредиторської заборгованості за спеціальним фондом бюджету – до 309,0 млн. грн. станом на 01.01.2010 року, у тому числі обсяг простроченої заборгованості склав 113,6 млн. грн. Слід зазначити, що погашення кредиторської заборгованості створює у 2010 році значне додаткове навантаження на бюджет міста.

Слід зазначити, що Одеська міська рада своєчасно та у повному обсязі виконує свої зобов'язання з обслуговування внутрішнього та зовнішнього боргу.

5. Бюджет міста на 2010 рік

Міський бюджет Одеси на 2010 рік сформовано, виходячи з підходів, визначених Бюджетним Кодексом України, Законом України «Про Державний бюджет України на 2010 рік», Постанови ВРУ «Про основні напрями бюджетної політики на 2010 рік», з урахуванням фактичних надходжень в минулих роках доходів, закріплених за бюджетом міста статтями 64 і 69 Бюджетного Кодексу України, основних макропоказників економічного та соціального розвитку України і показників економічного і соціального розвитку міста Одеси на 2010 рік.

Рішення про бюджет міста Одеси на 2010 рік було прийнято 14.05.2010 р. Закон України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» було прийнято 27.04.2010 р.

Показники доходної частини бюджету міста Одеси на 2010 рік наведено нижче (Таблиця 5.1).

Таблиця 5.1 Показники доходної частини бюджету м. Одеси на 2010 рік, тис. грн.

Доходи	Факт 2009 року	План 2010 року	Фактично надійшло бюджету у I кварталі 2010 року	План 2010 року до факту 2009 року, %	Співвідношення фактичного обсягу надходжень у I кварталі 2010 року до плану на 2010 рік	Рівень виконання річного плану у I півріччі 2010 року	Темп зростання надходжень у I півріччі 2010 року до I півріччя 2009 року, %
Загальний фонд без урахування трансфертів	1 253 165,8	1 850 887,4	309 533,7	147,7	16,7	35,4	109,1
Закріплені доходи	966 279,0	1 163 887,4	235 732,1	120,5	20,3	43,7	107,7
у т.ч. податок з доходів фізичних осіб	860 876,5	1 061 247,4	212 246,9	123,3	20,0	43,3	110,2
єдиний податок	62 155,8	64 000,0	14 577,1	103,0	22,8	48,3	105,0
Власні доходи	286 886,8	687 000,0	73 801,6	239,5	10,7	21,4	113,9
у т.ч. плата за землю	133 170,1	194 800,0	36 646,7	146,3	18,8	37,2	109,7
плата за оренду цілісних майнових комплексів	61 958,7	69 036,5	16 868,9	111,4	24,4	50,5	126,7
Інші надходження	39 012,5	366 807,7	5 145,4	940,2	1,4	3,1	82,5
Трансферти до загального фонду	376 025,5	623 436,5	114 125,2	165,8	18,3	-	-
Загальний фонд усього	1 629 191,3	2 474 323,9	423 658,9	151,9	17,1	37,2	119,1
Спеціальний фонд без урахування трансфертів	258 409,2	726 013,2	53 751,9	281,0	7,4	18,3	125,1
Доходи бюджету розвитку	110 699,1	593 216,0	18 663,2	535,9	3,1	5,7	99,2
надходження від відчуження землі	45 495,9	298 563,0	429,8	656,2	0,1	1,6	273,2
надходження від реалізації майна	65 203,2	254 653,0	18 663,2	390,6	7,3	11,5	90,1
кошти, одержані із загального фонду	0,0	40 000,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Трансферти до спеціального фонду	110 085,3	74 963,0	10 074,0	68,1	13,4	-	-
Спеціальний фонд усього	368 494,5	800 976,2	63 825,9	217,4	8,0	-	-
Доходи всього	1 997 685,8	3 275 300,1	487 484,8	164,0	14,9	32,6	119,9

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Плановими показниками на 2010 рік показники доходів бюджету міста було суттєво збільшено. Зокрема прогноз надходжень податку з доходів фізичних осіб (основного джерела наповнення бюджету міста) на 2010 рік було встановлено в обсязі на 23,3% більшому, за фактичний рівень виконання 2009 року. Варто відмітити, що в порівнянні з 2009 роком питома вага планових показників податку з доходів фізичних осіб в делегованих доходах збільшилася з 86,5% до 90,5% в 2010 році, або на 4 в. п.

У запланованому на 2010 рік обсязі власних доходів загального фонду бюджету м. Одеси найбільша питома вага припадає на інші надходження, у тому числі на кошти замовників на розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури м. Одеси згідно з договорами пайової участі. Слід зазначити, що

плановий показник за цими надходженнями було встановлено виходячи з наявної кількості договорів.

В цілому динаміка надходжень до загального фонду міського бюджету у I півріччі 2010 року свідчить про те, що плановий обсяг доходів було завищено, а відтак його виконання у повному обсязі не очікується. Зокрема у зв'язку з недовиконанням розрахункових показників Міністерства фінансів України за закріпленими доходами загального фонду бюджету у I півріччі поточного року, фінансовим органом Одеської міської ради планується залучення середньострокових безвідсоткових позичок з єдиного казначейського рахунку.

Повільна динаміка спостерігається і у частині наповнення спеціального фонду міського бюджету. Зокрема у січні-червні 2010 року до спеціального фонду бюджету надійшло доходів без урахування трансфертів у обсязі 18,3% від фактичного річного показника, у тому числі план за доходами бюджету розвитку було виконано на 5,7%.

Показники видаткової частини бюджету міста наведено в таблиці (Таблиця 5.2)

Таблиця 5.2 Показники видаткової частини бюджету міста на 2010 рік, тис. грн.

Видатки	Факт 2009 року	План 2010 року	План 2010 року до факту 2009 року, %
Державне управління	95 733,7	111 416,8	116,4
Освіта	540 240,5	661 858,7	122,5
Охорона здоров'я	463 192,7	610 440,6	131,8
Соціальний захист і соціальна допомога	462 563,8	666 709,9	144,1
Житлово-комунальне господарство	129 534,2	229 497,5	177,2
Будівництво	126 422,5	536 021,0	424,0
Транспорт	88 032,7	120 933,5	137,4
Обслуговування боргу	34 778,1	40 700,0	117,0
Видатки, не віднесені до основних груп	39 025,3	45 669,3	117,0
кошти, що передаються із загального фонду	0,0	40 000,0	-
Разом	2 068 174,7	3 226 057,9	156,0

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Бюджет міста за видатками у поточному році теж виконується на невисокому рівні, на що впливає повільна динаміка наповнення доходної частини міського бюджету. Переважна більшість видаткових статей бюджету, віднесених до основних, фінансується у звітному періоді досить повільно.

Доходну частину бюджету Одеси на 2010 рік без урахування трансфертів затверджено в обсязі у 1,6 рази більшому, за фактичний показник виконання у 2009 році. Планові показники за більшістю джерел доходів було встановлено на суттєво вищому рівні, за фактичний показник 2009 року. При цьому динаміка надходжень до бюджету у I півріччі 2010 року свідчить про те, що плановий обсяг доходів було завищено, а відтак його виконання у повному обсязі не очікується. Незважаючи на те, що фактичний обсяг надходжень до бюджету у I півріччі 2010 року є вищим, за показник відповідного періоду минулого року, рівень виконання уточненого річного плану за доходами бюджету є невисоким.

Бюджет Одеси за видатками у поточному році виконується на невисокому рівні, на що впливає повільна динаміка наповнення доходної частини міського бюджету. Не дивлячись на повільну динаміку наповнення доходної частини бюджету, місто своєчасно та у повному обсязі здійснює обслуговування прямих боргових зобов'язань.

6. Боргові зобов'язання міста

До консолідованого боргу міста відносять прямі зобов'язання, прострочену кредиторську заборгованість та умовні зобов'язання (гарантії) місцевих органів влади, а також боргові зобов'язання та прострочену кредиторську заборгованість підприємств та організацій комунальної форми власності.

Прямі боргові зобов'язання Одеської міської ради

До прямих боргових зобов'язань Одеської міської ради станом на 01.01.2009 р. відносились:

- 5 000,0 тис. грн. – випуск облігацій місцевої позики 2005 року (серія С);
- 50,0 млн. швейцарських франків – зовнішнє запозичення, здійснене шляхом укладення строкового кредитного договору з іноземною фінансовою установою BNP PARIBAS FINANCE PLC (Великобританія).

У 2005 році Одеська міська рада здійснила випуск та розміщення облігацій внутрішньої місцевої позики на загальну суму 125,0 млн. грн. Випуск облігацій здійснено трьома серіями шляхом відкритого продажу (серія А – 50 тис. шт. номіналом 1000 грн. на загальну суму 50,0 млн. грн., серія В – 70 тис. шт. номіналом 1000 грн. на загальну суму 70,0 млн. грн., серія С – 5 тис. шт. номіналом 1000 грн. на загальну суму 5,0 млн. грн.). Андеррайтером при розміщенні облігацій внутрішньої місцевої позики виступав АКБ «УкрСиббанк». Відповідно до умов випуску виплата відсотків за облігаціями кожної серії проводиться один раз на 6 місяців, ofertу при розміщенні не передбачена. Процентна ставка для серії А – 12% річних, для серії В – 13% річних, для серії С – 14% річних.

Термін обігу для серії А – з 16.12.2005 р. по 16.12.2007 р., дата погашення 31.12.2007 р., для Серії В – з 16.12.2005 р. по 16.12.2008 р., дата погашення 31.12.2008 р., Серії С – з 16.12.2005 р. по 16.12.2010 р., дата погашення 31.12.2010 р.

Графік погашення боргових зобов'язань за облігаціями внутрішньої місцевої позики м. Одеси на 2006-2010 роки, наведено нижче.

Таблиця 6.1. Графік погашення основної суми боргу та відсотків за облігаціями внутрішньої місцевої позики м. Одеси на 2006-2010 рр., грн.

Терміни виплати відсотків за облігаціями	Серія А, сума відсотків до погашення	Серія А, погашення основної суми боргу	Серія В, сума відсотків до погашення	Серія В, погашення основної суми боргу	Серія С, сума відсотків до погашення	Серія С, погашення основної суми боргу	Разом (з урахування погашення основної суми боргу)
30.06.2006	3 222 000,0	-	4 886 700,0	-	375 900,0	-	8 484 600,0
30.12.2006	3 024 500,0	-	4 587 100,0	-	352 900,0	-	7 964 500,0
2006 рік, разом	6 246 500,0	-	9 473 800,0	-	728 800,0	-	16 449 100,0
30.06.2007	2 974 500,0	-	4 512 900,0	-	347 150,0	-	7 834 550,0
31.12.2007	3 024 500,0	50 000 000,0	4 587 100,0	-	352 900,0	-	57 964 500,0
2007 рік, разом	5 999 000,0	50 000 000,0	9 100 000,0	-	700 050,0	-	65 799 050,0
30.06.2008	-	-	4 537 400,0	-	349 050,0	-	4 886 450,0
31.12.2008	-	-	4 587 100,0	70 000 000,0	352 900,0	-	74 940 000,0
2008 рік, разом	-	-	9 124 500,0	70 000 000,0	701 950,0	-	79 826 450,0
30.06.2009	-	-	-	-	347 150,0	-	347 150,0
31.12.2009	-	-	-	-	352 900,0	-	352 900,0
2009 рік, разом	-	-	-	-	700 050,0	-	700 050,0
30.06.2010	-	-	-	-	347 150,0	-	347 150,0
31.12.2010	-	-	-	-	352 900,0	-	352 900,0
2010 рік, разом	-	-	-	-	700 050,0	5 000 000,0	5 700 050,0
Разом	12 245 500,0	50 000 000,0	27 698 300,0	70 000 000,0	3 530 900,0	5 000 000,0	168 474 700,0

Джерело: Дані Одеської міської ради

У грудні 2007 року відповідно до затвердженого графіка Одеська міська рада здійснила погашення серії А облігацій внутрішньої місцевої позики 2005 року. Виплата процентного доходу за облігаціями всіх серій протягом усього періоду обігу здійснювалась відповідно до затвердженого графіка та у повному обсязі.

У грудні 2008 року відповідно до затвердженого графіка Одеська міська рада здійснила погашення серії В (обсягом 70,0 млн. грн.) облігацій внутрішньої місцевої позики 2005 року. Виплата процентного доходу за облігаціями всіх серій протягом усього періоду обігу здійснювалась відповідно до затвердженого графіку та у повному обсязі.

З метою додаткової мобілізації коштів для реалізації програми комплексного соціально-економічного розвитку міста Одеська міська рада 05.04.2007 р. прийняла рішення про залучення запозичення до бюджету м. Одеси у формі кредиту обсягом 50,0 млн. швейцарських франків, шляхом укладення строкового кредитного договору з іноземною фінансовою установою BNP PARIBAS FINANCE PLC (Великобританія). На кінець 2007 року ці кошти були повністю перераховані до

бюджету міста обсягом – 225 414,7 тис. грн.¹¹ (з урахуванням конвертації). Кредит було розбито на 2 частини:

- транш А – 40,0 млн. швейцарських франків на 60 місяців (дата повернення 30.12.2012 р.) під 8,50 % річних;
- транш В – 10,0 млн. грн. швейцарських франків на 36 місяців (дата повернення – 30.12.2010 р.) під 8,25 % річних.

Слід зазначити, що відповідно до угоди відсотки за користування кредитом сплачувались раз на рік до 31 грудня поточного бюджетного періоду. Однак на початку 2010 року до Строкового Кредитного Договору було внесено зміни та встановлено щоквартальний графік виплати відсотків (до 29 числа останнього місяця кожного кварталу). Дострокове повернення кредитних ресурсів відповідно до угоди можливо лише у разі виникнення технічного дефолту за зобов'язаннями Одеської міської ради. Слід зазначити, що виплата відсотків за користування кредитними коштами, здійснюється Одеською міською радою своєчасно та у повному обсязі.

Згідно з рішенням Одеської міської ради від 20.04.2004 р. №2420-IV, Одеська міська рада взяла на себе зобов'язання зі сплати боргів комунального підприємства «Одеські теплові мережі» відкритому акціонерному товариству «Одесгаз» за поставлений природний газ на суму 76 981,7 млн. грн. На підставі зазначеного рішення, у 2005 році з ВАТ «Одесгаз» укладено угоду про реструктуризацію заборгованості терміном на 15 років, з оплатою 5 132,1 тис. грн. щорічно. Станом на 01.01.2008 р. непогашена сума боргу складала 61 529,5 тис. грн. Протягом січня-червня 2008 року заборгованість було частково погашено (профінансовано 1,0 млн. грн.) та за рішенням Одеської міської ради від 10.07.2008 р. прийнято рішення про зменшення заборгованості Одеської міської ради перед ВАТ «Одесгаз» та визначення її станом на 01.07.2008 р. у сумі 28 362,9 тис. грн. з терміном остаточного дострокового погашення до 01.09.2008 р. На сьогодні заборгованість перед ВАТ «Одесгаз» погашено у повному обсязі.

Одеська міська рада мала непогашений залишок за муніципальною позикою 1997 року. Станом на 01.01.2009 року сукупний обсяг боргового зобов'язання складає 941,02 тис. грн. (облігації не пред'явлені до погашення). Крім цього, станом на 01.01.2008 року Одеська міська рада мала невикористаний процентний доход за цим запозиченням – 510,41 тис. грн. Слід зазначити, що рішенням Одеської міської ради №2072-V від 21.12.2007 р. кінцевий термін погашення облігацій міського займу 1997 року було встановлено до 31.03.2008 р. Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку 07.08.2009р. прийнято рішення №923 «Щодо скасування реєстрації випуску облігацій внутрішній місцевої позики м. Одеса 1997 року», згідно якого інформація щодо облігацій внутрішньої позики прийнята до відома.

¹¹ 50,0 млн. швейцарських франків за офіційним курсом на дату конвертації

Таким чином, станом на 01.01.2010 р. заборгованість по облігаціям внутрішньої позики м. Одеси 1997 року була відсутня.

Протягом аналізованого періоду Одеською міською радою залучалися короткострокові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів. Зокрема протягом 2009 року було залучено 914,4 млн. грн. короткострокових позичок (станом на 01.01.2010 року заборгованість за позичками була відсутня). Протягом січня-травня 2010 року фінансовим органом Одеської міської ради було залучено короткострокових позичок обсягом 395,1 млн. грн., заборгованість за якими станом на 01.06.2010 р. складала 62,8 млн. грн. Крім цього, у 2009 році бюджетом м. Одеси з єдиного казначейського рахунку залучались середньострокові позички, заборгованість за якими станом на 01.06.2010 року складала 63,7 млн. грн.

Таким чином, з урахуванням заборгованості за середньостроковими позичками, станом на 01.07.2010 р. сума прямого боргу Одеської міської ради дорівнює 438,7¹² млн. грн. При цьому пряме боргове навантаження на бюджет міста (співвідношення прямого боргу до плану на 2010 рік за доходами бюджету міста без урахування трансфертів) складає 17%, що враховуючи низький рівень виконання уточненого річного плану за доходами бюджету у I півріччі поточного року є помірним показником.

Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість

Прострочена заборгованість бюджету за загальним фондом станом на 01.01.2010 року складала 78,3 млн. грн. (станом на 01.01.2009 року - 15,2 млн. грн.). Обсяг простроченої кредиторської заборгованості станом на 01.01.2010 року склав 113,6 млн. грн.

Фінансові зобов'язання підприємств та організацій комунальної форми власності

За інформацією Одеської міської ради три комунальні підприємства міста користуються кредитними коштами:

¹² З урахуванням кредиту обсягом 50,0 млн. швейцарських франків у гривневому еквіваленті за офіційним курсом НБУ станом на 20.07.2010 р.

Таблиця 6.2. Кредити комунальних підприємств станом на 01.04.2010 р., тис. грн.

Підприємство	Валюта кредиту	Еквівалент кредиту в гривнях, тис. грн.	Дата погашення	Відсоткова ставка, %	Залишок за кредитом станом на 01.04.2010 р., тис. грн.
КП «Тепло забезпечення міста Одеси»	грн.	201 894,7	11.02.2011	23,5	83 510,8
	грн.	138 383,7	11.04.2011	23,5	35 930,0
	грн.	19 410,3	30.09.2010	18,0	8 260,3
КП «Одесміськелектротранс»	грн.	17 150,0	31.12.2010	16,1	10 300,0
	грн.	14 400,0	31.12.2010	16,1	12 250,0
	грн.	400,0	31.12.2010	16,1	400,0
	грн.	9 600,0	01.07.2010	24,0	9 600,0
КП «Міські дороги»	дол. США	55 876,7 ¹³	15.11.2010	10,9	46 096,5
Всього	-	457 115,4	-	-	194 097,6

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Таким чином, обсяг консолідованого боргу м. Одеси, без простроченої кредиторської заборгованості комунальних підприємств міста складає 824,7 млн. грн. у тому числі:

- 438,7 млн. грн. – прямі боргові зобов'язання бюджету м. Одеси;
- 191,9 млн. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету м. Одеси;
- 194,1 млн. грн. – непогашений залишок за кредитами комунальних підприємств;

Консолідоване боргове навантаження бюджету міста з урахуванням низького рівня виконання уточненого річного плану за доходами бюджету у I півріччі 2010 року є високим.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

Одеська міська рада має намір здійснити випуск облігацій внутрішньої місцевої позики орієнтовним обсягом 400,0 млн. грн. з терміном обігу до 5 років. Відсоткова ставка встановлюватиметься відповідно до кон'юнктури ринку, але не вище 18,25%. З урахуванням зазначеного запозичення пряме боргове навантаження бюджету міста збільшиться до високого рівня. У разі дострокового погашення кредиту обсягом 50,0 млн. швейцарських франків у 2010 році,¹⁴ пряме боргове навантаження бюджету міста збережеться на помірному рівні.

¹³ Кредит обсягом 7 073 000,0 дол. США у гривневому еквіваленті за офіційним курсом НБУ станом на 12.06.2009 р.

¹⁴ За інформацією Одеської міської рада така можливість розглядається

Одеська міська рада має наміри також брати участь у впровадженні інвестиційних муніципальних проектів шляхом надавання місцевих гарантій. На сьогодні в рамках реалізації цього проекту між МБРР, Міністерством фінансів України, Одеською міською радою та КП «Агентство програм розвитку міста» досягнуто згоди щодо залучення частини цих коштів (35,5 млн. дол. США) на розвиток системи водопостачання та водовідведення м. Одеси.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг боргового зобов'язання Одеської міської ради визначено на рівні **uaA-**, прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

Провідний фінансовий аналітик

П. В. Трощинський

Додатки

Бюджет м. Одеси протягом 2006-2009 рр. у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2006 Разом	2007 Разом	2008 Разом	2009 Разом
Податкові надходження	648 879,8	975 884,4	1 178 733,4	1 156 017,5
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	305 260,1	340 790,7	290 532,9	238 635,7
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів	180 719,8	322 570,4	402 123,1	486 110,8
Операційні надходження всього	1 134 859,7	1 639 245,5	1 871 389,4	1 880 764,0
Поточні видатки	655 286,4	869 417,9	1 068 963,2	1 229 155,1
Субсидії та поточні трансферти	341 702,1	508 433,5	676 355,9	612 217,6
Операційні видатки всього	996 988,4	1 377 851,4	1 745 319,1	1 841 372,7
Операційний баланс	137 871,3	261 394,1	126 070,4	39 391,3
Фінансовий дохід	5,5	7 386,7	15 538,6	5 158,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	16 449,1	16 280,1	43 031,4	34 778,1
Фінансовий баланс	-16 443,6	-8 893,4	-27 492,8	-29 620,1
Поточний баланс	121 427,7	252 500,7	98 577,6	9 771,2
Капітальні надходження	214 612,5	300 124,5	207 714,7	111 770,5
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	35 785,1	58 280,8	5 750,0	0,0
Капітальні надходження всього	250 397,6	358 405,3	213 464,7	111 770,5
Капітальні видатки	237 255,0	479 738,9	339 662,4	176 488,8
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	42 510,1	88 245,3	91 767,3	15 560,0
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	4 794,5	58 280,8	2 050,0	0,0
Капітальні видатки всього	284 559,6	626 265,0	433 479,7	192 048,8
Капітальний баланс	-34 162,0	-267 859,7	-220 015,0	-80 278,3
Баланс після капітальних видатків	87 265,7	-15 359,0	-121 437,5	-70 507,0
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	585,4	1 182,0	1 271,3	-24,9
Профіцит/дефіцит	86 680,2	-16 541,0	-122 708,8	-70 482,1
Фінансування	-86 680,2	16 541,0	122 708,8	70 482,1
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради

Фінансування бюджету м. Одеси у 2004-2008 рр., тис. грн.

Показник	2006 Разом	2007 Разом	2008 Разом	2009 Разом
Профіцит/дефіцит	86 680,2	-16 541,0	-122 708,8	-70 482,1
Фінансування	-86 680,2	16 541,0	122 708,8	70 482,1
Зміни залишків	-62 603,5	-111 237,8	209 922,5	5 833,5
залишок на початок року	64 290,5	126 894,0	238 131,8	28 209,3
залишок на кінець року	126 894,0	238 131,8	28 209,3	22 375,8
Фінансування за рахунок казначейського рахунку(короткострокові позички)	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	23 474,0	0,0	184 100,0	914 413,4
Погашення	23 474,0	0,0	184 100,0	914 413,4
Фінансування за рахунок казначейського рахунку(середньострокова позичка)	0,0	0,0	0,0	63 666,9
Залучено	0,0	0,0	0,0	63 666,9
Погашено	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, які використовуються для управління ліквідністю	0,0	-39 000,0	8 700,0	900,0
Розміщено коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	84 000,0	150 000,0	0,0
Повернено кошти з депозитів або продаж цінних паперів	0,0	45 000,0	158 700,0	900,0
Фінансування за внутрішніми запозиченнями	0,0	-50 000,0	-99 442,7	0,0
Залучено	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашено	0,0	50 000,0	99 442,7	0,0
Фінансування за зовнішніми запозиченнями	0,0	222 749,5	0,0	0,0
Залучено	0,0	222 749,5	0,0	0,0
Погашено	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення інших внутрішніх зобов'язань	-24 019,1	-5 960,1	0,0	0,0
Інші розрахунки	-57,6	-10,7	3 529,0	81,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Одеської міської ради